

Izhaja vsaki četrtek ob 8. uri popoldne. Rokopisi se ne vračajo. Nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Cena listu znaša za celo leto 4 krona, za pol leta 2 kroni. Za manj premožne za celo leto 3 krona, za pol leta K 1.50. Za Nemčijo je cena listu 5 K, za druge dežele izven Avstrije 6 kron.

Rokopise sprejema "Narodna Tiskarna" v Gorici, ulica Veturini št. 9.

Naročnino in naznanila sprejema upravništvo, Gorica, Semeniška ulica št. 16. Posamezne številke se prodajajo v tobakarnah v Šolski ulici, Nunski ulici, na Josip Verdievem tekalšču nasproti mestnem vrtu, pri Vaclavu Baumgartl v Korenjski ulici in na Korenjskem bregu (Riva Corno) št. 14 po 8 vin.

Oglasi in poslanice se računijo po petit vrstah in sicer: če se tiska enkrat 14 v., dvakrat 12 v., trikrat 10 v. Večkrat po pogodbi.

XIX. letnik.

V Gorici, 8. junija 1911.

23. številka.

Zadnja beseda pred volitvami!

»Primorski list« se obrača danes zadnjikrat pred volitvami do vseh somišljenikov s prošnjo, naj storijo dne 13. t. m. **svoyo dolžnost**. Od teh volitev je odvisna moč »Vseslovenske ljudske stranke« v državnem zboru. Danes, dragi volilci, Vas ne kliče na pomoč le »Primorski list«, ampak »Vseslovenska ljudska stranka«. Ako zmagamo na celi črti z veliko večino, imela bo stranka trdno podlago za uspešno delovanje v državnem zboru. Ponosno se bodo **složni poslanci** sklicevali na **složno slovensko** ljudstvo. Ta složnost bo prinesla slovenski domovini pravo svobodo, pravi napredek in moč zoper vse naše narodne nasprotnike, bo prinesla rešitev obmejnim Slovincem in bratsko edinost z našimi jugoslovanskimi brati. Po tej složnosti bo slovensko ime zaslovelo na jugu in na severju, mej Slovani in inozemci daleč čez avstrijske meje.

Ne mi ampak »Vseslovenska ljudska stranka« Vam kliče v tem slovesnem trenutku:

»Na krov vsi Slovenci, ki smo blage volje! Nikogar ne izključujemo, ki se nam hoče pridružiti v poštenem namenu. Kdor tega noče, ostane po lastni krivdi izven ljudske armade.

Toda ne-le politični in gosodarski oziri, tudi verski oziri nas kličejo v boj za »Vseslovensko ljudsko stranko«. Kdor bi delal v tem času razkol, ali pa ne bi šel na volišče, **grešil bi zoper svojo vest, postal bi izdajalec sv. katoliške cerkve**. Tega ne zatrjuje »Prim.«, ampak zatrjujejo rimski papeži in škofje v svojih okrožnicah o dolžnostih, ki jih imajo katoličani o državnozbornih volitvah.

Mili rojaki! Uvažujte te naše resne besede v resnem času in pojdite vsi požrtvovalno na delo in v boj za naše kandidate! Priporočamo Vam najboljši može! Kandidatje »Slov. ljudske stranke«, katerih imena (ime, priimek, poklic in bivališče) morate na glasovnice razločno in pravilno zapisati, so:

1. Za sodne okraje: Kanal, Tolmin, Kobarid, Cerkljeva in Bovec:

dr. Anton Gregorčič,

deželni podglavar v Gorici.

2. Za sodni okraj: Goriška okolica:

Josip Fon,

c. kr. deželnosodni svetnik v Gorici.

3. Za sodne okraje: Ajdovščina, Komen in Sežana:

dr. Hinko Stepančič,

c. kr. deželnosodni svetnik v Gorici.

Za te može pojdimo dne 13. t. m. vsi na volišče **do zadnjega moža!** Agitirajmo, da se to prav gotovo zgodi, da zasije slovenskemu narodu nova doba, ko nas bodo Nemci in Italijani morali upoštevati in nam dati svete pravice, ki tičejo nadarjenemu in naprednemu kat. ljudstvu.

13. junij mora streti liberalno gnjilobo!

Volilni shodi na gornjem Krasu.

Na gornjem Krasu je bilo minula dva praznika jako živahno. Naša stranka je priredila tri oziroma štiri volilne shode, s katerimi smemo biti zadovoljni. A tudi socialni demokratje so imeli več shodov. Sicer pa, kakor smo slišali, govori socialnih demokratov našega ljudstva niso pridobili, pač pa je kak liberallec uskočil iz liberalne v demokratično stranko.

Shod na Vatovljah.

Na Binkošti popoldne po blagoslovu se je zbranim možem povedalo, da se bo vršil volilni shod v prostoru stare šole, kjer so se volilci polnoštevno zbrali, seveda razun onih, ki za shod niso vedeli, sicer bi bila udeležba še večja. Domači kaplan č. g. Zlobec je predstavil zastopnika S. L. S. iz Gorice, L. Lukežiča. Le-ta je izročil pozdrave g. kandidata Stepančiča, ki bi sicer zelo rad prišel med Vatovce, a ga ravno sedaj ob volitvah delo tako nadleguje, da tega ni mogel storiti. Pojasnil je navzočim, kaj je dr. H. Stepančič, povedal zgodovino njegovega boja za pravice hrvatskega ljudstva v Buzetu, kako je bil tam preganjan od Lahov, kako je dobil zato ukor od predstojne oblasti.

Pred leti je prišel v Gorico, in kraško ljudstvo ga je pozvalo po načelniku S. L. S. v Gorici, bi li hotel stopiti v ne-hvaležno politično življenje. Dr. Stepančič se je temu ljudskemu glasu s Krasa odzval in kraško ljudstvo ga je izvolilo v deželni zbor. In danes opravlja dr. Stepančič tudi službo deželnega odbornika. Kakor deželni odbornik je mož na mestu. Delo za Kras mu je sveto. Vspehi so vidni. Nato je govornik navajal zasluge, katere si je dr. H. Stepančič stekel kakor deželni poslanec in odbornik za kraško ljudstvo in tudi za nakelsko županijo. Zato ni prav nobenega vzroka, mu nasprotovati sedaj ob volitvah. Mož je skoz in skoz krščansko globoko veren, priden delavec za ljudstvo.

Nasproti njemu pa stoji tržaški liberalni advokat dr. Gregorin, ki se ljudstvu usiljuje potem, ko ni po triletnem poslanstvu prav nič napravil za svoje volilce, kar je sam na javnem shodu povedal. Pač pa je provzročil Kraševcem nepotrebne nove volitve. In ravno županija Naklo je bila vedno njegova trdnjava, na katero se je naslanjal on in cela liberalna stranka. A tudi v tej občirni županiji, kakor znamenja kažejo, ne bo vedno tako. Kakor je videti, nakelsko ljudstvo ni liberalno, a je poliberalnem učiteljstvu terorizirano.

Ljudstvo mora spregledati in se otresti komande liberalnega učiteljstva, ki je ravno v tej županiji k tlom tišči. Ničesar niste še dobili do sedaj od liberalne stranke. Poskusite sedaj pri naši „Slovenski Ljudski Stranki“. Zagotavljam Vas, da slabejše se vam ne bo godilo.

Nekateri so vprašali govornika, naj jim kaj pove, kako stoji stvari z delitvijo nakelskega županstva, nakar jim je govornik to zadevo pojasnil.

Govornik in č. g. kaplan sta pojasnjevala še nekatera druga vprašanja, katera je stavil nek posestnik nasprotnega mišljenja, nakar so se možje razšli zadovoljnih obrazov, da so slišali lep poduk.

Shod na Barki.

Ob 5. uri popoldne na Binkošti se je vršil javen shod S. L. S. na Barki in sicer v prostorih g. Čeparja (p. d. oštirja). Na shodu so se zbrali skoraj vsi volilci z Barke in iz mnogih bližnjih vasi. Odposlanec S. L. S. L. Lukežič iz Gorice je v daljšem govoru pojasnjeval dosedanje razmerje Brkinov do S. L. S. in označil brkinsko ljudstvo za dobro, verno in pošteno, a se pusti voditi od par liberalnih učiteljev uže leta in leta

in služi gnjili liberalni stranki pri njenem protiljudskem delu. Govoril je o kandidatu dr. Stepančiču, o delovanju S. L. S. na Goriškem ter primerjal liberalnega advokata dr. Gregorina s Stepančičem. Vaški načelnik Ambrožič je delal razne medklčke, katere pa je govornik sproti temeljito in v dostojni obliki zavračal. Vaški načelnik Ambrožič je rekel, da so naši poslanci zvezani z Lahji, da gredo vse podpore v Furlanijo itd. Seveda ja te trditve odposlanec S. L. S. ovrigel in rekel, da naši poslanci niso zvezani z Lahji, marveč je samo nek dogovor med Italijani in Slovenci za delo v deželnem zboru. V tem dogovoru pa je versko in narodno vprašanje izključeno in bi se naši poslanci postavili ostro po robu Italijanom, ako bi hoteli ta dogovor zlorabljati. Deželne podpore ne gredo po večini v Furlanijo, ampak v slovenski del dežele, kar je bilo s številkami neispodbitno dokazano. Vaški načelnik Ambrožič je trdil da dr. Gregorčič drži z Lahji, da ni naroden itd. S povzdignjenim glasom je zastopnik S. L. S. pojasnil, kaj je uže naredil voditelj S. L. S. na Goriškem za svoje volilce, za goriško slovenstvo, za našo kulturno izobrazbo ter vskliknil: Nebo nam dodeli mnogo takih Gregorčičev in ljudstvo bi stalo boljše kakor stoji.— Nek navzoči socialni demokrat iz Trsta je skušal zagovarjati dr. Gregorina, a se mu ni posebno posrečilo.

Debatiralo se je potem še o raznih drugih vprašanjih in konečno pozval vaški načelnik, naj govornik pove kaj o delitvi nakelskega županstva, nakar je le-ta pojasnil zadevo kakor na Vatovljah. — Shod je bil lep in poučljiv in ljudje sedaj vedo, pri čem so. Brkinom menda ni težka izbira. Pred njimi stoji mož dela dr. Stepančič in mož praznih rok — dr. Gregorin. Ljudje so bili s shodom zadovoljni. Shod je trajal skoraj 2 uri. Zaželjeni sad ne izostane.

Shod v Rodiku.

Binkoštni pondeljek je hotela S. L. S. prirediti shod v Rodiku, a so jo prehiteli socialni demokratje, ki so poprej shod napovedali. No, bodemo imeli pa skupen shod smo si mislili. In res se je tako zgodilo. Kmalu po 11. uri in pol je začel govoriti obilo zbranemu občinstvu socialni demokrat Kristofič iz Trsta. Govoril je o vojaki, novih kanonih, novih ladjah, o milijonih, ki jih ima knez Schwarzenberg na Češkem itd. Nato se je spraval nad našega kandidata dr. Stepančiča ter rekel, da je vladen mož, da bo imel vezane roke ako bo izvoljen. Njegov govor ni napravil nobenega utisa. Nato je naprosil za besedo odposlanec S. L. S. Lukežič iz Gorice, ki je v dolgem govoru zavračal trditve Kristofičeve, razvil program S. L. S. in njenega kandidata dr. Stepančiča, opisal njegovo osebo, njegovo delovanje v blagor kraškega ljudstva, ga priporočal in s številkami dokazal, da lažejo tisti, ki trdijo, da ni dr. Stepančič nič naredil za svoje volilce ter zavračal očitjanje, da je vladen mož, ko mu je predstojna oblast kot sodniku v Buzetu dala ukor zato, ker je vzel v zaščito revno hrvaško ljudstvo. Čudil se je socialnim demokratom, ko kmete nago-varjajo, naj svoje blago drago prodajajo, delavce pa šuntajo na kmete, češ, da so kmetje oni, ki provzročajo draginjo v deželi. Tako je tudi glede cene mesa. Demokratje tožijo, da je meso drago in zahtevajo, da se odpre srbski živini meja, a ne pomislijo, da bi s tem naše živinorejce končali. — Med govorom se je oglasil rodiški župan Čeh ter rekel, da on je Gregorinovec, da je Stepančiča on namazal za neko prošnjo, katere nikdar ni uročil. Lukežič je nato trdo prijel rodiškega župana Čeha ter rekel med drugim, da je jako nečastno za župana, ako se še ponaša z lažjo, katero je natvezil dr. Stepančiču. To ni

Volilci

sodnih okrajev: Kanal, Tolmin, Kobarid, Cerklje in Bovec! Vaš kandidat je

dr. Anton Gregorčič,

deželni podglavar v Gorici.

V torek, dne 13. junija zapišite vsi to ime na glasovnico!

možato, to ni značajno za nobenega, najmanj za župana Čeha. Potem pa je rekel župan Čeh, da socialni demokratje nimajo kaj iskati v Rodiku, da v Rodiku poznamo le Stepančičevo in Gregorinovo stranko, nakar je opomnil Lukežič nasproti socialnemu demokratu Kristofiču, da po besedah županovih bi bilo najboljšo, da poberejo šila in kopita in gredo iz Rodika.

Te besede so Kristofiča hudo zbolele tako, da je začel klestiti po advokatu Gregorinu kar se je dalo ter rekel: Ako ne napravi Stepančič nič, Gregorin pa dvakrat nič. Neumni so tisti, ki bodo volili Gregorina itd. Lukežič je nato obrnjen proti županu Čehu — rekel: Ali slišite sodbo tržaškega socialnega demokrata o Gregorinu? Lep kandidat! In tega bode te vi volili? Kmalu nato je bilo shoda konec, potem, ko se je Lukežič zahvalil socialnim demokratom za shod. — Tudi iz Rodika odnese naš kandidat lepo polovico glasov.

Shod v Povirju.

Binkoštni pondeljek popoldne po blagoslovu se je vršil lep javen shod S. L. S. v Povirju, katerega se je udeležilo do 150 mož. Shod se je vršil v stari kaplaniji. Na shodu je govoril odposlanec S. L. S. iz Gorice L. Lukežič in pojasnil zbranim položaj v deželi. Naslikal je delovanje dr. Stepančiča, enako ono dr. Gregorina, katerega sicer ni. Pazljivo so poslušalci, sami pametni in zreli možje, sledili govornikovim izvajanjem in na koncu glasno pritrdjevali. Povirci so po veliki večini v našem taboru in dne 13. junija bodo po veliki večini volili svojega kmečkega kandidata dr. H. Stepančiča!

Politični pregled.

Naš cesar.

Včeraj ob 3. uri popoldne se je cesar Fran Josip I. preselil v vilo Hermes v Lainzu.

Ŗrnogora.

V Ŗrnigori so odkrili novo zaroto proti kralju Nikoli in vladi. Kompromitovanih je več Ŗrnogorskih politikov. Sledi zarote vodijo v Beograd.

Vstaja v Maroku.

Francoska vlada je sklenila z ozirom na skrajno opasno stanje v Maroku poslati še 15.000 mož v Severno Afriko.

Bolgarsko-Ŗrnogorska koalicija proti Turčiji?

Iz Carigrada poročajo, da name-ravata Bolgarija in Ŗrnogora skleniti pod okriljem Rusije koalicijo proti Turčiji. Zagotavlja se, da je Ŗrnogora nakupila v Bolgariji velike množine pšenice in koruze.

Bosna.

Novi bosanski deželni načelnik, inšpektor infanterije FZM. Oskar Potiorek, je v torek došel v Sarajevo s posebnim vlakom in je bil slovesno vsprejet.

Balkan.

Rod Mirzitiv v Albaniji se je proglasil za neodvisnega in samostojnega. Izvolil se je v osebi Tocchi ja predsednik provizorične vlade. Ta je izdal proglas, v katerem poziva prostovoljce na pomoč, da se preženejo Turki iz Albanije.

Bolgarski list „Glos Narodu“ poroča, da je vojska v Balkanu vsled vedno težjih zapletkov neizogibna.

Na turško-Ŗrnogorski meji je prišlo med Ŗrnogorci in Turki do spopada. Na bojišču je obležalo mnogo mrtvecev.

Drobne politične vesti.

Na Portugalskem hoče vlada na vsak način preprečiti čitanje najnovejše papeževe enciklike proti ločitvi cerkve od države. Listi, ki poročajo o njeni vsebini, se plenijo. — Na Kitajskem traja punt dalje. Revolucionarji so bili sicer večkrat poraženi, ali vendar se z nova zbirajo. — V Bolgariji je zavladalo močno in nevarno protiturško razpoloženje zaradi vednih spopadov ob meji. — V Belgiji je sedaj na dnevnem redu reforma šole. Prišlo je v zbornici do velikih nemirov, ker se ne morejo zediniti za nov tip šole, posebno pa ker liberalci zahtevajo svobodno šolo.

France Kocijančič, kandidat liberalne stranke za goriško okolicco, je predsednik one „Trgovsko obrtne zadruge“, ki toži dolžnike in izterjuje dolžne glavnice. To provzroča ljudem stroške in solze! Kdo naj tega moža voli za poslanca?

Darovi.

Jubilejni darovi za „Slovensko sirotišče“:

P. n. gg. monsignor Jos. Skočir, dekan v Devinu, mesto venca na grob nepozabne gospe Frančiške Pavlica 20 K, Anton Pipan, nadkurat v Šibeniku v spomin preblage matere Pavličeve 15 K, Anton Cigoj, Št. Peter pri Gorici za povrnjeno škodo 2 kroni; Ana Ambrožič v Gorici 1 K; Katarina Lapanje v Gorici 25 vin; Anton Manfreda 60 vin; Roman Pahor, Renče 40 vin; Andrej Brigantič 40 vin; Andrej Hvala, Šebrelje 40 vin; Amalija Veličkonja v Gorici 20 vin; Josip Srebrnič, Št. Ferjan 20 vin.

Knjižico: „Razglašenje Gospodovo“ so preplačali p. n. gg. Val. Pipan, župnik v Renčah 5 K, Josip Balič, učitelj na Vrhu sv. Mihaela 2 K, Ivan Podobnik, vikar 2 K, Andrej Žnidarčič, vikar v p. 2 K, Alojzij Pavlin, vikar 2 K.

Bog plačaj stotero! Vse v boljšo bodočnost slovenskega naroda pod slavno vlado Njega Veličanstva cesarja Franca Jožefa I.!

Domače in razne vesti

Gg. zaupnike po deželi prosimo, da sporoče podatke o volitvah koj, ko izvedo izid istih.

Uredništvo.

„Narodna Tiskarna“ v Gorici, kakor tudi uredništvo listov „Gorica“ in „Prim. List“ ima številko telefona 201.

Novomašniki. Sledeči slovenski bogoslovci iz goriškega semenišča bodo letos posvečeni: Za goriško nadškofijo četrtoletniki: Bele Vencl iz Oseka, Doktorič David iz Našice (Slavonija), Kodrič Ivan z Brji (pri Rihnerbergu), Pahor France iz Novela, Pišot Ivan iz Sela, Rustja Andrej iz Skrilj. Nadalje tretjeletnik g. Alojzij Filipič iz Ravnice. — Za tržaško škofijo četrtoletnika gg. Andrej Nartnik iz Brezovice (Kranjsko) in Oskar Pahor iz Kojskega.

Kandidat Vrtovec bo sedaj izvoljen še po starem volilnem redu; kajti še-le po njem dobimo splošno, enako in tajno volilno pravico. Tako bi si mislil kak rojak, ki je včeraj prišel iz Amerike v Trst ter čital „Edinost“. Splošna, enaka in tajna volilna pravica je namreč tretja točka v „njegovem“ programu, ki ga razpošilja po deželi, da pokaže, kako malo je informiran o dolžnostih in pravicah avstrijskega državljanca. Ali ne ve, da bo on po splošni, enaki in tajni volilni pravici dne 13. t. m. vržen iz domišljene poslanske zbornice zopet v njegovo botogo v Tolmin?! Da, on ne ve, da se je že pred štirimi leti volilo po splošni, enaki in tajni volilni pravici. Čudno, da nismo čitali med točkami „njegovega“ programa točko: Zgradba bohinjske železnice, ali celo: Ustanovitev avstrijskega cesarstva. Ali res misli, da so volilci taki tepci, da se bodo pustili od njega farbati. Naj raje vrta luknje, v kateri se bo dne 13. t. m. lahko poskril.

Lažniki! — Po Vipavskem trosijo liberalci laž, da je dr. H. Stepančič šel na „Legino“ veselico in plačal vstopnino. To je laž! Dr. H. Stepančič je šel lansko leto — neke nedelje — iz urada domov mimo mestne hiše. Videl je mnogo ljudi zunaj. Misli je, da imajo soc. demokratje zborovanje v dvorani. Šel je zato pogledat. A komaj je prestopil prag, so zagnali Italijani silen vrišč proti njemu in so ga izžvižgali. Zborovala je namreč „Lega“. — To je resnica. Če so ga Lahi izžvižgali, je našemu poslancu in kandidatu le v čast!

Ta pa zna. Dosedaj smo bili vajeni govoriti o programu te ali one stranke. Nekaj prav novega in originalnega pa je program enega števnegega kandidata, kakoršen je Vrtovec. Čujte, Vrtovec je označil v nekem oklicu na volivce „svoj“ (po „Edinosti“) program. In „Edinost“ je v svoji kulantnosti blagovolila tudi priobčiti ta „Vrtovčev“ program, ki pa ni prav nič „njegov“. Že prva točka tega programa namreč: „Edinost slovenskih državnih poslancev, ki bi tvorili večino v parlamentu“ kaže, da je g. penzioniran učitelj in botegar Vrtovec jako domišljav ali pa neveden (kar je vsak domišljav človek. Op. stavca), ali pa hoče biti na tako okorn način „kunsten“. Ta prva točka njegovega programa že dovolj kaže, da ne sme na Dunaj; kajti njemu ni znano, da je obstojala „Slovenska Enota“ v dunajskem parlamentu, ki je zasledovala ta cilj — — ali pa misli, da ustanovi on tako politično skupino — on — politična ničla, večni kandidat, učitelj v začasnem pokoju, botegar itd. itd.?! Za take reči treba pač drugih ljudi. Pomilovati ga moramo, da se drzne v „svoj“ program vzeti take točke, katerih rešitev je bila že večkrat na dnevnem redu in ki tvorijo del programa S. L. S., potem pa še take

Svarilo! Pazite in varujte se, da ne bode te osleparjeni!

Stara navada liberalcev je, razširati v zadnjem hipu pred volitvami različne laži, da po možnosti zbegajo volilce: n. pr. da je kandidat S. L. S. odstopil, umrl ali kaj zagrešil itd.

Ne verjemite v tem oziru prav nič, da ne bode te osleparjeni!

Oddajte na vsak način svoje glasove mirno za kandidata S. L. S.

Liberalen list, liberalen agitator ali liberalen letak — spada vse v en koš: **Vsi so lažnjivi in sleparski!**

točke, ki vsebujejo razne predloge, za katere so zakonski načrti že napravljeni in ki čakajo le razprave o njih v posl. zbornici. Tako postopanje se imenuje imeti volilce za norca, proti čemur se mora vsak trezen možak upreti. Še bolj obsodbe vredna je pa tržaška liberalna sirena „Edinost“, ki bi morala imeti toliko soli v glavi, da se ne bo pustila od vsakega sekundanerja zasmehovati zaradi priobčenja takih „Vrtovčevih“ programov. Mi smo dobili, ko smo ta program čitali, vtis, da hoče „Edinost“ Vrtovca pošteno „potegniti“. Toda liberalizem „Edinosti“ nam jamči za to, da tega namena ni imela, marveč da je v svoji liberalni strasti res verjela v ta „Vrtovčev“ program, kar dokazuje, da so njeni možgani z deskami zabiti.

Brezmejna zloba. — Naši čitatelji se še dobro spominjajo, da je tržaški advokat dr. Gregorin na nekdanjem shodu v Dutovljah zagrešil grdo neresnico, trdeč, da igrajo naši poslanci v deželnem zboru ulogo Fakanape nasproti Harlekinu, katerega da predstavlja laška deželnozborska večina; ali z drugimi besedami: da dobi laški del dežele dve tretjini deželni podpor, slovenski del pa le eno tretjino. Mi smo zdaj leto takoj po dotičnem deželnozborskem zasedanju na podlagi uradnih podatkov dokazali, da je Gregorin govoril neresnico. Skupni znesek deželni podpor za slovenski del dežele (884.465 K) je namreč presegel znesek podpor za Lahe (833.012 K). Mi smo od Gregorina odločno zahtevali, naj prekliče svojo neresnico. „Edinost“, ki je prej pol leta jahala po tej neresnici, je umolknila. Ali mi smo jo toliko časa dregali, da se je osrčila, do obljube: da hoče Gregorinovo trditev brez odlašanja dokazati, da ji pa moramo še prej dati dvoje pojasnil. Pojasnila je dobila lani meseca maja, ali obljubljene dokaze pričakujemo že leto in dan zastonj, če tudi smo jo že ponovno zaradi tega sunili pod rebra. „Edinost“ je torej pobegnila z bojišča ter s svojim molkom priznala, da je Gregorin zborovalce v Dutovljah prav grdo farbali.

Vsak list, ki ima le še tvobico sramozljivosti, bi hvalil Boga do komolca, da je nasprotnik nehal enkrat brskati po rani, katero mu je pred javnostjo usekal z dokazom neresnice. Ali „Edinost“ pozna toliko sramote kakor kaka tržaška staromestna vlačuga. In glejte! Ta časnikarska nesramnica vlačiče že zopet Gregorinovo neresnico na dan in jo hoče celo izkoriščati proti našemu kandidatu dr. Stepančiču!! Ali nima zares pri teh tržaških časnikarjih nepoštenost in brezobraznost nobene meje? To je res že višek časnikarske podlosti, za katero je mnogo premil pokojnega patra Greuter-ja: pfui!

Delo hvali moža! Z več strani smo dobili poročila, kako je ljudstvo v goriški okolici navdušeno za našega kandidata Josipa Fona. Vsa znamenja kažejo, da bo Fon v torek izvoljen z lepo večino glasov. Tako je prav. Ljudstvo spoznava svoje dobrotnike. Usiljivcem in nezmožnim liberalcem pa hrbet obrača!

Volilci

sodnega okraja: Goriška okolica! Vaš kandidat je

Josip Fon,

c. kr. deželno sodni svetnik v Gorici.

V torek, dne 13. junija zapišite vsi to ime na glasovnice!

„Zelo kočljivo vprašanje“. — Tako vprašanje je za Gregorina — kakor je sam rekel na shodu na Cesti — vprašanje vere. Vendar enkrat ena odkritosrčna beseda! Verujemo mu. A za nas ni to vprašanje nič kočljivo. Kočljivo je za vsakoga, ki bi rad svojemu sosedu iz srca izrul kak ideal, a ne ve, kako bi se tega lotil, ker se boji, da sosed še za časa pregleda njegovo zlobno namerino in bi mu naenkrat vse izpodletelo. Kaj ne, gospod dohtar Gregorin? tak ideal je naša vera, sosed je naše verno ljudstvo in tretji so naši „svobodomisleci“ in liberalci, h katerim spadate tudi menda Vi. Vi pravite, da se od izvestnih strani (katoliških strank) proglašajo za brezverca vsakogar, ki ne pripada gotovi stranki (rekli ste gotovo: klerikalni). Vidite, tako govorijo tudi vsi liberalci in svobodomisleci. In tako tudi morajo govoriti, če nočejo, da bi ljudstvo zapazilo, kaj namerujejo. Postavi, ki prepoveduje tatvino, ne zapade le tat, ampak tudi njegov pomagač. Ali ne delate tudi Vi in Vaši tržaški tovariši ravno tako s slov. socijalnimi demokrati? Ali ne odrekate tudi Vi narodnjaštva (vere seveda ne, ker se zanjo ne brigate) vsakemu trž. slov. delavcu, ki ni udružen v Vaši N. D. O.? In zakaj smatramo mi za nasprotnika vere vsakoga, ki je član liberalnih in svobodomiselnih strank? Ker — če tudi sam izvrševatelj verskih dolžnosti — podpira stremljenje voditeljev zagrizlih sovražnikov vere. Prav tako torej, kakor smatra zakon za sokrivca tatvine pomagača tatu. Ako bi državni zbor ne imel pravice sklepati postav, ki vežejo tudi katoliško cerkev, bi se naša duhovščina in njej naklonjena S. L. S. malo brigali, ali so volilni kandidati udani veri, ali ne. Ali naj bi morda te dve zaščitnici vere na Slovenskem pri Vas vprašali, koga je smatrati nasprotnikom sv. vere? Ali naj držimo morda roke križem, kakor so jih katoličanje na Francoskem, Španskem in Portugalskem? Ali naj pustimo morda mirno, da pride v državno zbornico toliko liberalcev in svobodomislicev, da bodo diktirali postave katoliški cerkvi? Ne, ne, gospod dohtar, mi hočemo skrbeti za varnost cerkve, dokler je čas! Vaši nauki: da vera ne zahteva politične premoči ene stranke, ki hoče izkoriščati vero za posvetno gospodstvo — so nauki onega, ki hoče ljudstvo zabitati v brezbriznost, da bi se zavedelo verske nevarnosti, ko bi se ji ne moglo več upreti. Gospod dohtar zamenjuje tu očito vzrok in posledico. Kdo je pa povzročil na Slovenskem nastanek katoliških organizacij? Odgovor lahek: mestna frakarija, ki se je začela naslajati na svetovnem liberalnem naziranju ter začela to naziranje propagirati med ljudstvom. Tu se ne gre torej za nobeno gospodstvo, ampak za brambo vere. Če je torej dr. Gregorinu priljubljeno gospodstvo, če meni, da hoče naša stranka zares gospodovati na Slovenskem, če je tak dober katoličan, kot se kaže na volilnih shodih, no potem naj sprejme naš program in — mirna Bosna.

Ali mi se drznemo dvomiti na gorečem katoličanstvu dr. Gregorina kakor sploh tržaških slov. političnih voditeljev. Posameznih oseb se nočemo dotikati,

pač pa moramo odločno grajati socijalno življenje tržaško, ki se razvija pod patronanco teh voditeljev, ker nima na sebi nič katoliškega. Ali še hujše; nam se zdi, da brijejo tržaške društvene prireditve še le prav ostie iz katoličanstva. Kako naj si drugače razlagamo dejstvo: da se proglašajo svetniki za prireditelje plesov, da se naznanjajo neženirano v „Edinosti“ plesi v postnem času itd. Pa se nam poreče: a kaj te farške kaprice! — Počasi, počasi! Vera druži ljudi v (versko) družbo, kakor narodnost, država, itd. Vsaka človeška družba mora imeti svoja pravila, saj jih celo igralna družba ne more pogrešati. In igralnim pravilom se mora vsak igralec pokoriti. Kdor se očitno upira, ta je od igre izključen; kdor na skritem greši zoper igralna pravila, ta se nazivlja sleparjem. Tudi cerkev ima svoja pravila; ta so n. pr. cerkvene zapovedi. Vsak katoličan je torej dolžan se po njih ravnati, kakor igralec po igralnih pravilih. In kdor tega ne dela, kdor javno naznanja po časnikih svoje prestopke zoper cerkvene zapovedi, ta bi moral biti izobčen iz cerkve; ali cerkev tega ne dela, ona je bolj prizanesljiva mati nego igralna družba. Ali kar se mora takim „vernikom“ odrekati, je pravica sklicavanja na pripadnost k veri. —

Najbrez značajnejši list, ki izhaja v slovenskem jeziku, je „Edinost“. Ta list zastopa za Goriško skrajno liberalno smer in ni v tem oziru niti za las boljši od „Soče“, a je toliko nevarnejši, ker se oblači v kožuh nedolžne nadstrankarske ovčice, nasproti Istranom pa povdarja pri vsaki priliki svojo pobožnost in vzdiguje hinavske poglede na svetu, ki bi bil na eni strani liberalen, na drugi pa klerikalen. Dosledno ignoruje naše najvažnejše inštitucije, naše gospodarsko in politično delo, naše uspehe na narodnem polju, v deveta nebesa pa povzdiguje liberalce, če plešejo kje za narod, a kriči pri tem na vso sapo, da je nepristranski. Pfuj! Zato proč s tem listom iz vseh društev in javnih lokalov.

V naše cvetoče združništvo se zaganjajo v „Soči“ ljudje, ki so uničili „Mizarsko zadruho“, ki so spravili „Trg. obrtno zadruho“ v desperaten položaj, ki so posušili „Goriško ljudsko posojilnico“! Kaj pravite k tej predrznosti vi člani liberalnih zadrug po deželi, ki dobro poznate ves položaj? Kaj ne, drzno čelo ima človek, ki se drzne zdaj napadati in sumničiti naše posojilnice! Ali morate imeti do takih ljudi še zaupanje? Hinavska „Edinost“ se nad tem „Sočinem“ napadu ne bo zgrazala!

Sadovi Gregorinovega razdiralnega dela se že kažejo v Trstu. — Nastop Gregorinove „Edinosti“ budi odpor že med njenimi pristaši. Mnogo tržaških Slovencev ne odobrava, da se je postavila „Edinost“ popolnoma na stran goriških liberalcev, ne odobrujejo njene pisave in njene politike. Izraz te nevolje se javlja v tem, da mnogi volilci v tržaški okolici nočejo več voliti dr. Rybača, dasi jim je osebno simpatičen, ampak hočejo oddati svoje glasove dr. A. Sancinu. Značilno! Toda mi jim svetujemo, naj se drže za sedaj narodne discipline, kajti za „Edinost“

že pride dan obračuna. Iztrgali ji bomo monopol narodnjašiva tudi v Trstu.

Deželni uradniki prirejajo volilne shode za naše kandidate, piše „Soča“. Risum teneatis amici, ta je pa dobra! Slišali smo, da posebno hudo agitira za naše može tisti dopisnik tržaške „Edinosti“.

„Edinost“ je poročala, da je rekel dr. Gregorin na vol. shodu v Črničah: „Mi nismo nasprotniki vere, ampak ti-stega političnega klerikalizma, ki vmešava vero v politiko in ki hoče s pomočjo vere gospodariti v posvetnih stvarih“. — To je ravno tako, kakor da bi rekel poljski tat: Jaz nisem nevaren poljskemu posestvu, ampak nasproten le straženju po poljskih čuvajih, ki zlorabijo poljsko posestvo, da gospodarijo na njem na škodo mojim koristim. — Ta argument je pa glavna programatična točka slovenskega liberalizma, konjiček, po katerem slovenski liberalci najraje jahajo. In „Edinost“ taji liberalnost tržaškega političnega programa!!

Pa še nekaj! Prav na isti način kot naša duhovščina vrši svoje politične pravice in dolžnosti tudi istrska duhovščina. Istrski duhovščini pa ni „Edinost“ še nikdar predbacivala, „da hoče s pomočjo vere gospodariti v posvetnih stvarih“. Naj opraviči „Edinost“ to svojo dvojno mero, če more! „Tudi na ta poziv bo menda za „Ed.“ molk — zlato.

Glas gre po deželi! — Pod tem nadpisom prinesla je „Edinost“ od ponedeljka sledeče: „Gorica“ objavlja dopis s Krasa, v katerem vprašuje dopisnik: če je resničen glas, ki se širi po Krasu, da je namreč dr. Stepančič izposloval 1000 K za kmete, ki so izboljšali pašnike, dalje, da se popravi nevarni ovinek pod Dutovljami, da se napravi cesta med Gorjanskim, čez Brestovico do Jamelj in tudi neka druga pot, menda Volčji grad-Gorjansko.

„Edinost“ pristavlja samozavestno, da je vlovila tiča. Torej nič drugega: samo glas se širi po deželi! In dopisnik bi rad izvedel od „Gorice“, če je ta glas resničen! Zakaj ni dala „Gorica“ nikakega odgovora na to vprašanje?

Tu je dvojno možno, nadaljuje „Edinost“: ali gre tu za farbanje najnižje vrste od strani „Gorice“, ali pa jo je kdo s Krasa imenitno „potegnil“!

Mi odgovarjamo najprej dopisniku, da je glas, ki gre po deželi resničen, kar zopet dokazuje veliko pužrtvalnost kraškega poslanca dr. Stepančič-a, ki ne zamudi nobene prilike, da bi nekaj izposloval za svoje rojake, v velikem nasprotju z „Edinostnim“ kandidatom dr. Gregorinom, ki je moral sam priznati, da ni v kljub temu, da je v že trileta deželni poslanec, za Kras prav nič napravil. Pač — pardon — kako, da ni nič napravil? Kako da bi ne bil! Provročil je lansko leto na škodo dežele in Kraševcev, koji so morali tolikokrat iti na voliše in zgubljati dragi čas, nepotrebno dopolnilno volitev in potem, ko je bil po milosti zopet izvoljen, nepotrebno z akliučenje deželnega zbora.

Tebi, tetka „Edinost“, pa odgovarjamo; da se ni šlo, kakor sedaj vidiš od naše strani za nobeno farbanje in tudi, da nas ni nobeden „potegnil“, pač moraš priznati, da se si Ti s tvojim pre-nagljenim sumičenjem in s Tvojo neumno notico sama „nafarbala“ in „potegnila“, ter s tem le škodovala Tvojemu kandidatu, ker — izzvani — smo morali zopet povedati par kričečih resnic. — Morala za prihodnjic: „Edinost“! hal's Maul — jezik za zobmi — s sličnimi neslanimi noticami!

Svetnik J. Fon. Naš kandidat, svetnik g. Fon, je jako priljubljena tarča, v katero spuščajo strelce ljudje, ki nimajo prav nobene zasluge za naše

ljudstvo. V enomer trobijo v svet, da Fon ni pa ni poslanec za nič. Tem ljudem, ki utajijo tudi solce na nebu, kadar jim greje njih grešno glavo, bodi na uho to-le povedano: Da je naš kandidat, svetnik J. Fon, dober in vesten poslanec, dokazuje to, da se obračajo nanj tudi liberalci in liberalna županstva s to in ono prošnjo. In marsikateri liberalci mu je še danes hvaležen za to ali ono uslugo. Tisti naši ljudje pa, ki se obračajo na našega kandidata s prošnjami za važne obče-koristne naprave, vedo boljše kakor „Soča“, kaj je našemu ljudstvu naš kandidat. Komu le more, gre na roko, mu pomaga in stori po najboljši vesti. — Če pa ga „Soča“ maže, je to njemu le v čast, kajti navadno je ravno narobe res, kar „Soča“ trdi. Sicer pa liberalcev prav nič ne silimo, da vole našega Fona. Oni naj le volijo svojega Kocjančiča. Potem bomo videli, kdo ostane v žaklju, ali Fon ali Kocjančič.

Josip Fon na delu za ljudstvo. — Prejeli smo in priobčujemo: Onim ljudem, ki trdijo, da ni bivši poslanec Fon nič naredil za svoje volilce naj bo pri-bitito le to-le: Sovodnje. Šli smo k njemu in ga naprosili za ustanovitev državne čipkarske šole. Izposloval nam jo je. Šli smo k njemu za ustanovitev državne košarske šole. Izposloval nam jo je. Šli smo k njemu, ki bi podpiral ustanovitev deželnega vrta v Sovodnjah. Imamo ga! Izposloval nam je deželne podporo za obe državni šoli. Več občinarjem je šel na roko v njih zasebnih zadevah in celo — liberalnim. Kdo bi ga sedaj ne volil?

Tolminski Vrtovec je mlad a už je penzioniran učitelj. Če je nesposoben za šolo, toliko bolj za poslanstvo. Sicer je on kandidat propadajoče liberalne stranke in liberalnega učiteljstva, ki od našega ubogega kmeta vedno večjih žrtev zahteva.

Vipavska železnica. Občni zbor te železnice se je vršil dne 29. maja t. l. na Dunaju, kateri je razpravljal o službenem poročilu in o obračunu za l. 1910 ter o izvolitvi jednega člana upravnega sveta.

Iz računov je razvidno, da so znašali vsi dohodki te železnice l. 1910 K 208.371, in so padli glede na dohodke l. 1909 za K 22.656. Ta padec je povzročil večinoma promet z blagom, ki se je lani skrčil, kar jasno kaže na slabo letino na Vipavskem.

Vsi stroški so pa znašali K 153.052, tako da preostaje prometnega dobička K 55.318, kateri je pa uporabiti v kritje obrestij prioritetnih delnic. V ta namen mora vlada še prispevati v polno kritje obrestij z zneskom K 72.925.

Brezplačno dobijo od deželnega odbora plemenske svinje odn. merjasce sledeči Kraševci: Ples Miroslav iz Devina, Metlikovec Vincenc iz Komna, Pirec Josip iz Vojščiće št. 3, Bole Franc iz Auberja št. 13, Vrabec Josip iz Pliškove št. 12, Černe Anton iz Tomaja št. 10, Tavčar Anton iz Krepelj, Purič Josip iz Vel. Repna št. 25, Ostrouška Alojzij iz Gabrovice št. 5, Živic Rudolf iz Skopega št. 35, Gomizel Vincenc iz Dutovlj št. 3, Čuk Ivan iz Dutovlj št. 64.

Ako se pomisli, da je bilo za sedaj na razpolago le 16 svinj in 6 merjascev, menda so Kraševci lahko zadovoljni!

Opomni se, da bo sledila pozneje še druga razdelitev in sicer onih prašičev, katere dobi deželni odbor od posestnikov, kojim je dal lansko leto brezplačno plemenske svinje.

Volilci

sodnih okrajev: Ajdovščina, Komen in Sežana! Vaš kandidat je

dr. Hinko Stepančič,

c. kr. deželnosodni svetnik v Gorici

V torek, dne 13. junija zapišite vsi to ime na glasovnic!

Ne moremo zamolčati začudenja, da smo našli med prosilci le malo Vipavcev; upamo, da se bodo tudi oni kmalu prepričali, kako dobičkonosna je za kmeta prašičjereja in da se ista čim prej uvede tudi v Vipavski dolini. — Ali ni boljše prodajati prešičke, nego jih za drag denar kupovati? Seveda je nekoliko truda, toda brez truda ni nič na svetu!

Volilni boj v Trstu je med pristajši dr. Gregorinove „Edinosti“ in socialnimi demokrati zelo hud. Na shodu v ulici Bellosguardo je priletel kamen v 65 let starega g. Kreševiča. Kreševič se je zgrudil na tla, krvaveč na glavi. Tisti kamen, ki je zadel g. Kreševiča, je potem nekdo pobral in ga vrgel v glavo socialistu g. Mihevcu, ki je stal na vodnjaku. G. Mihevc je padel takoj z vodnjaka na tla, odkjer so ga odnesli.

Ljubljanska liberalna „Glavna posojilnica“ pred porotniki. — V torek se je pričela pred ljubljanskimi porotniki obravnava o konkurzu liberalne „Glavne posojilnice“, katero so vodili le špekulanti, ki so hoteli imeti od zavoda le mastne dobičke. Ta obravnava dokazuje, kako se gospodari v liberalnem taboru. Obtožencev je osem: dr. Matija Hudnik, Leon Rogel, Franc Knific, Fran Jošt, Jožef Maček, Josip Turk, Jos. Čad in Ant. Putih.

Grozna nesreča v Vipavi. Dne 29. m. m. je divjal po Vipavski dolini vihar. Pod Gradiščem so bili kosci, ki so hiteli vsi domov izven Štefana Petriča, ki se je podal pod hrast. Nesreča je hotela, da je ravno v ta hrast treščilo in Petriča ubilo. Najbolj žalostno pa je, da se je ta nesreča pripetila ravno pred dvema porokama v njegovi hiši. Te dni sta se imeli namreč poročiti njegova hči in njegova sestra. Svatje pa bodo morali poprej za pogrebom ponesrečenega očeta.

Strela je zadela na Binkošti na Majnicah 85-letno ženo M. arega in jo ubila.

Občinski svet v Gradožu je vlada razpuščila.

Poštna avtomobilna vožnja med Sv. Lucijo in Bovcem. — Danes se je odpeljal iz Gorice proti Bovcu avtomobil, ki bo prevažal pošto med Sv. Lucijo in Bovcem.

Molk, ki bi lahko postal osode-poln. — Petkova „Zeit“ priobčuje članek, kateri vzbuja pozornost vsega civiliziranega sveta. Gre se namreč za slučaj kolere v Gradcu, ki je bila prenešana iz Benetk v Štajersko glavno mesto, Medtem, ko je bila javnost v Avstriji takoj obveščena o tem slučaju nevarne kužne bolezni, se v Italiji molči o tem, da obstaji v Benetkah ognjišče te bolezni. Gotovo je, da so bile italijanske oblasti obveščene o slučajih kolere, a svoje dolžnosti nasproti javnosti, da bi namreč ljudstvo na to dejstvo opozorile, niso izvršile. Kake posledice bi lahko imelo tako molčanje, si vsak otrok lahko predstavlja, Benetke so, kar ni treba posebe naglašati, cilj potovalcev cele Evrope, da tudi lahko rečemo celega sveta. Kako lahko bi se ta skrajno

nevarna kuga razširila po celem svetu in bi povzročila nepregledno težke posledice. A vzlic tem razlogom se ni italijanska vlada smatrala dolžno odrediti potrebno, da bi se ta bolezen izolirala in potem zatrla. Taka nemarnost je pa naravnost obsodbe vredna in je popolnoma v protislovju z mednarodnimi dolžnostmi, katere mora vsaka država v tem pogledu izpolnovati, in v protislovju z naravnimi zakoni človekoljubja. Italija seveda prikriva to nevarno bolezen zgolj iz sebičnosti, ker se boji, da bi ne prihajalo več toliko ljudi na jubilejno razstavo v Rim. Tako približno „Zeit“, „N. F. Pr.“ pa priobčuje uradni dementi beneškega župana, ki zanika z vso odločnostjo da bi bila v Benetkah kaka kužna bolezen.

Navzlic temu uradnemu dementiju pa so prinesli drugi listi sledečo brzjavko iz Benetk z dne 2. t. m.:

Kolera se širi dan za dnevom bolj. Prvi slučaj smrti, zbog kolere se je dogodil že pred 14 dnevi; danes pa je že znanih preko 100 slučajev obolezlosti za kolero. Italijanske oblasti pa to prikrivajo, ker se boje, da bi trpele škodo razstave, ki so prirejene o priliki 50-letnice združene Italije. Le na ta način je bilo možno, da se je kolera zanesla že celo v Gradec.

Kolera v Trstu. — Na ladji „Saksonia“ se je pripeljalo 5. t. m. zvečer iz New-Jorka 427 oseb nazaj iz Amerike. Med njimi se je nahajal na znakih kolere oboleli Sandor Bernis, ki je v torek umrl. Bolan je bil 30 ur. Bakteriološka preiskava je dognala, da je umrl Bernis na azijski kolero. Parnik Saksonia je v kvaranteni, Tržaški mestni fizik javlja, da mu je iz privatnega vira znano, da so do četrtka konstatirali v Benetkah 23 slučajev kolere. Od četrtka sta se v Benetkah pojavila samo 2 slučaja.

Odredbe proti kolero v Trstu. — Trgovinski minister je brzjavnim potom naložil mornariški oblasti v Trstu, da je postopati z vsem, kar prihaja iz Benetk, po določilih vladnega cirkularja z dne 12. avgusta 1904 št. 12.468. Otajšave glede na promet z Benetkami so odpravljene. Zabavne vožnje iz Trsta v Benetke in obratno so suspendirane. — Vidi se, da v kljub laškimi uradnim dementijem v Benetkah zdravstvene razmere niso najboljše.

Kolera v Benetkah. Iz Trsta se poroča, da so v Benetkah konstatirali 28 slučajev kolere. Uradno se vesti o kolero v Benetkah dementujejo. To je kaznjiva neprevidnost, ki ima lahko najhujše posledice. Občinstvo pa ne veruje tem uradnim dementijem, marveč se previdno izogiblje ne le Benetk, marveč tudi Turina in Rima, kjer se ravno vrše velike slavnosti v spomin zedinjenja Italijanov. Tujski promet je v teh krajih tako majhen, da bode imela Italija vsled velikih stroškov za slavnostne prireditve na milijone škode.

Kolera v Carigradu. — V Carigradu je obolelo na kolero 45 oseb, 45 drugih jih je že umrlo.

Toča debela kot golobja jajca. V kijevski guberniji je padla toča de-

Volilci pozor!

Legitimacije dobro shranite za slučaj ožje volitve. Odda se le glasovnica. Glasovnica je le veljavna, če ima pečat od glavarstva. Če kdo želi drugo glasovnico, jo dobi pri volilni komisiji.

bela kot golobja jajca. Uničena je skoro popolnoma zetev.

Sv. Oče papež je praznoval v petek 76 obletnico svojega rojstva. Doktor Petacci, ki obiskuje sv. Očeta večkrat na teden, je izjavil pred nekaj dnevi, da je kljub visoki starosti njegovo zdravstveno stanje prav povoljno.

Nočne maše v New Yorku. Nadškof Farley v New Yorku je daroval pred preteklo nedeljo v katedrali svetega Patrika ob 2. uri ponoči sveto mašo za nočne delavce pri železnici, poštah, plinarnah, tiskarnah itd. Nad 7000 mož je došlo k službi božji. Tudi po drugih ameriških mestih se skrbi za dušno pastirstvo nočnih delavcev.

Mestne novice.

Volilni shod v Gorici. — Volilni shod, katerega je sklical za binkoštni pond. predsednik volilnega odbora za državnozborsko volitev v mestu Gorica, sodni svetnik in deželni poslanec Fon, v veliki dvorani „Centrala“, je bil jako dobro obiskovan. Udeležilo se ga je namreč do 300 volivcev. Za kandidata za mesto Gorica je bil proglašen dr. Alojzij Franko, odvetnik v Gorici.

Govorili so na shodu sklicatelj sodni svetnik Fon, g. Ernest Klavžar in dr. Franko. Pozivali so slovenske volivce mesta Gorica, da se polnoštevilno udeležijo dne 13. t. m. državnozborske volitve v mestu ter vsi kot en mož od dajo brez vsakega pomisleka svoj glas skupnemu slovenskemu kandidatu dr. Alojziju Franko, da pokažemo Slovenci na ta način, da smo v goriškem mestu važen faktor, s katerim bodo morali naši italijanski someščani prej ali slej resno računati in ravno tako tudi vlada. Tudi od svoje strani pozivljamo vse v goriškem mestu živeče Slovence, da se brez pogojnno in polnoštevilno udeležijo državnozborske volitve ter da oddajo svoj glas skupnemu slovenskemu kandidatu. Tudi Nemci, ki ne tvorijo v Gorici autohtonnega dela prebivalstva, marveč so prišli le v Gorico s trebuhom za kruhom in odjemat Slovincem in Italijanom, kjer le mogoče, kos kruha, so postavili svojega kandidata in bodo zanj tudi gotovo kompaktno glasovali. In mi Slovenci, ki tvorimo autohtoni del goriškega prebivalstva, ki smo tu že od pamtiveka doma, naj bi mirno gledali, kako se trudijo naši narodni nasprotniki, da bi nad nami gospodovali in nas potujčevali?! Tega ne smemo kratkonikar trpeti, ampak kazati moramo svojo moč in narodno odločnost.

Torej v torek, dne 13. t. m., vsi slovenski volilci na volišče in vsak naj na svojo glasovnico zapiše ime skupnega slovenskega kandidata, namreč:

dr. Alojzij Franko,
odvetnik v Gorici.

Slovenski kandidat združenih Slovincov za mesto Gorica je

dr. Alojzij Franko,
odvetnik v Gorici.

Volilci v mestu! Narodna čast zahteva, da gremo vsi na volišče za svojega kandidata. Iredentovska klika v Gorici ho-

če Slovence v mestu popolnoma utajiti. Ne privoščijo nam nobenih pravic; le naš denar ji n diši. Na magistratu nimajo niti enega človeka, ki bi hotel govoriti z nami v slovenskem jeziku. Vsak dan slišimo o novih krivicah, ki jih delajo našim trgovcem, obrtnikom in delavcem, katerim ne privoščijo niti koščeka kruha. Zato je skrajni čas, da se Slovenci dvignemo kot en mož in pokažemo tej kliki, da smo v Gorici na svojih tleh in da ne bomo več mirno prenašali takih krivic.

Zapišite torej vsi na glasovnico:

Dr. Alojzij Franko,
odvetnik v Gorici.

Složno v boj za zmago! Ako stori vsak slovenski volilec v mestu svojo dolžnost, pride naš kandidat prav gotovo v ožjo volitev. Za ta slučaj naj vsakdo dobro shrani izkaznico.

Moščani! Volilci! Za prihodnje državnozborske volitve se bodo vršili v goriškem mestu ti-le volilni shodi:

V soboto dne 10. junija ob 8. uri zvečer:

1. Pri Jos. Molarju na Senenem trgu.
2. „ Mih. Hvaliču na Stolnem trgu.
3. „ Pet. Bitežniku pri Novem Mostu.
4. „ Jur. Moserju na Placuti.
5. „ Štef. Loverčiču v Stračicah.
6. „ Fran. Winklerju na Grčini.
7. „ Vidu Rojcu pod Kostanjevico.
8. „ Mart. Šuligoju na Blančah.
9. „ Ant. Lašiču v Kapucinski ulici.

V nedeljo dne 11. junija ob 4. uri popoldne:

1. Pri Val. Komelu na Ajševici.
2. „ Pet. Batiču v Rožni Dolini.
3. „ Jos. Gorjancu na Kornju.

Volilci v mestu, pozor! Tuk. okr. glavarstvo razglašča: Volilci v mestu, katerim bi iz kateregakoli vzroka ne bile dostavljene izkaznice, zamorejo iste najpozneje **24 ur** pred dnevom volitve (13. junija 1911) osebno dvigniti pri c. kr. okr. glavarstvu v Gorici, I. nadstr. soba št. 6, od 9.—12. ure predp. in od 3.—6. ure pop. Mesto izgubljenih izkaznic se bodo na zahtevo volivcev izdajali pri c. kr. okr. glav. duplikati istih. Za izgubljeneali neuporabljive glasovnice dobijo volilci druge pri okr. glavarstvu ali pa pri volilnem komisarju.

Prvo sv. obhajilo je bilo v soboto v cerkvi sv. Antona. Bilo je na 150 otrok iz „Šolskega Doma“. Slavnost se je vršila priprosto in ginljivo. Učenci in učenke so šli v procesiji z zastavo v cerkev. Na njih obrazih se je čitala otroška pobožnost in videlo se je, da tudi otročiči v najnežnejši dobi umevajo skrivnost Najsvetejšega Zakramenta. To prvo sv. obhajilo je bilo v soboto že v drugič — danes pa je bilo prvo sv. obhajilo za „Mali Dom“, katerega se bo udeležilo okoli 200 otrok. Iz tega se pač jasno spozna, kako Slovenci v Gorici najpredujemo. — Hvala njim, ki imajo pri tem največ zaslug.

Prvo sv. obhajilo. — Danes je bilo prvo sv. obhajilo učencev in učenk v „Malem Domu“ in sicer ob 7. uri zjutraj. Prvoobhajanci so šli v slovesni procesiji iz „Malega Doma“ v novo kapucinsko cerkev. Vseh skupaj je bilo 210. Lepo slovesnost sta vodila čč. oo. kateheta zavodov „Šolskega Doma“ Joahim in Marko. Pri maši so pele učenke višjih razredov v „Malem Domu“. Slovesnost je bila ginljiva in se je je udeležilo veliko ljudstva. — S to slovesnostjo je končalo letos prvo sv. obhajilo na zavodih „Šolskega Doma“.

Dostavek. — Slavnemu mestnemu magistratu bi najuljudnejše svetovali, da bi si tudi oni natančneje ogledali take slovesnosti in prešteli slovenske otroke, mogoče bi prišli do spoznanja, da so dolžni skrbeti tudi za slovenske šole. Tudi bi nazadnje vendarle znali izračunati koliko Slovencev je v Gorici.

Blagoslovljenje nove kapucinske cerkve se je izvršilo minulo nedeljo ob 8. uri zjutraj ob navzočnosti velike množice ljudstva in mnogih odličnih oseb, med katerimi smo opazili dr. Gregorčiča, vladnega svetnika Križničiča, dvornega svetnika Tušarja itd. Novo cerkev je blagoslovil obobilni azistenci č. o. gvardjan Lin. Pri maši so pele učenke „Malega Doma“. — Ob 10. uri je bila slovesna sv. maša. Krasen hram božji vzbuja občo pozornost.

Birmanje v Gorici. — Prvi binkoštni praznik je bilo birmanih v stolni cerkvi 613 birancev, v cerkvi sv. Ignacija pa 481. Na binkoštni pondeljek je sprejelo zakrament sv. birme v stolni cerkvi 187 birancev.

Imenovanje. Poljedelski minister je imenoval g. gozdnega mojstra Ivana Rustja za gozdnega svetnika na tukajšnjem gozdnem ravnateljstvu.

Slovenski železničarji v Gorici, pozor! Izkušnja nas uči, da je železnica sredstvo, s katerim se je že marsikateri odtujil svojemu narodu ter na ta način postal narodni izdajica. Spominjaj se, slovenski železničar svoje matere, ki te je v mladih letih učila govoriti mili slovenski jezik. Spominjaj se na tvoje nemške predstojnike, ki te zaničujejo in tlačijo, — ker si Slovenec. Za take ljudi pač ne boš glasoval, marveč boš storil svojo narodno dolžnost in glasoval za tvojega slovenskega kandidata za mesto Gorica, ki je: dr. Alojzij Franko, odvetnik v Gorici.

Štrajk pri goriškem tramvaju. V nedeljo so začeli uslužbenci goriškega tramvaja s štrajkom, ker je ravnateljstvo izpustilo iz službe nekega uslužbenca, ki je v imenu vseh prosil za povišanje plač. Štrajk je trajal do včeraj in se je moralo ravnateljstvo udati zahtevam uslužbencev. Danes tramvaj zopet vozi.

Ravnatelj tramvaja Bonfiglietti je bil namreč laški podanik in je moral vsprejeti avstrijsko državljansvo, predno je nastopil to službo. Precej začetka je začel šovinistično agitirati za popolno italijaniziranje tega prometnega sredstva. Uslužbencem je bilo strogo prepovedano govoriti z občinstvom v drugem jeziku nego italijansko. Govori se, da je kaznoval uslužbenca z globo 5 K, če so govorili s kakim potnikom v slovensčini. Resnici na ljubo bodi povedano, da so bili uslužbenci uljudni proti vsaki osebi ne glede na stan ali narodnost. Zato se jim je godila od strani ravnateljstva krivica, katero mora vsak pravičen človek obsojati.

Uslužbencem pri goriškem tramvaju pod nos. — V torek zvečer je bil shod, na katerem so uslužbenci pri gor. tramvaju ugovarjali proti krivicam, ki jim jih prizadeva vodstvo in radi katerih so tudi ustavili delo. Naš list je zagovornik delavstva in obsoja vsakršno zlorabljanje oblasti nad ubogimi trpini. Tudi v tem slučaju obsojamo grdo postopanje inženirja Bonfiglietti-ja. **Vprašamo pa, kje so bili ti uslužbenci in socialni demokrati, ki zdaj toliko kričijo, ko je omenjeni vodja delal krivice slovenskim uslužbencem, ko je brez vsakega vzroka odslovil kovača Žbona?** Ta Žbona je bil edina podpora ubogi delavski rodbini. Vse sedanje upitje teh uslužbencev in socialistov je torej le osebnostno. Tu ne gre za načela in za pravico, ampak le za osebe. Zato pa ta zadeva prav nič ne veže slovenskih delavcev. Tudi zahteva, da smejo govoriti s slov. strankami v slovenskem jeziku, ne izvira iz pravicoljubnosti, ampak iz dobičkaželjnosti, ker hočejo od Slovencev dobiti dobro roko. „Pejte ga noter!“ Čudimo se, da ne razumejo nekateri tega položaja in ne znajo občinstvu povedati resnice. x

Novo pritožbo. Kakor čujemo, je vodstvo državne postaje v Gorici že

spet odstavilo nekaj slovenskih delavcev in namestilo nekaj nemških. Do kedaj se bo godil ta škandal v goriški deželi? To je nevarna igra postajenačelnika Wieserja, ki bi se utegnila „ad njim maščevati.“

Iz goriške okolice.

Kandidat za ta okraj je:

Josip Fon,
c. kr. deželnosodni svetnik v Gorici.

g Iz Solkana. — Da imamo Solkanci obrtno nadaljevalno Solo za mizarje, se imamo zahvaliti našemu bivšemu državnemu poslancu Josipu Fonu. Pa še druge zasluge si je stekel poslanec Fon za Solkan. Kocijančiča poznamo le po tem, da je prišel kakšenkrat z Rudolfom Konjedicem v Solkan. Seveda ga ne bomo po veliki večini volili. Naš je Fon!

g Iz Brd. Teško pričakujem dne 13. junija, da volim poslanca v državni zbor. Dragi tovariši mladniči! Da smemo tudi mi voliti poslanca v državni zbor, to nam je došlo po enaki volilni pravici, za katero so delali naši poslanci. Kdo pa je bil proti temu? Liberalci. Kjer se gre za kakšen občni blagor, so oni prvi proti temu. Na nekem shodu je rekel dr. Tavčar, da ako se da ljudstvu enako volilno pravico, da je ravno tako, kakor bi se dalo malemu otroku nož v roke.

Dragi mladeniči, pokažimo da temu ni tako, dasi mladi, vendar da znamo dobro sukati papirnat političen nož, to so glasovnice, na katerih naj bo zapisano ime kandidata, ki nam ga priporoča S. L. S. Ker le ona nam je priskrbela kandidate, ki so delali in še bodo delali za kmeta: zato pa pogumno v boj za nje, ker ako se bo kmetu dobro godilo, se bo tudi nam, ako pa trpi on, trpimo tudi mi, to nas skušnija uči. Zato pa, dragi volilci, skrbimo, da naši trije kandidati postanejo poslanci 13. junija, nasprotniki pa kandidati za naprej. Tebi dragi „Prim. List“ in tvojim pristašem pa srčen pozdrav.

Mladenič rokodelc.

g Iz Brd. — Nekateri koloni so mnenja, da mora vsak poslanec to storiti, kar se ga naprosi. A to vselej ni mogoče. Mi koloni vemo, kake težkoče se pojavljajo pri rešitvi kolonskega vprašanja, kajti bogat človek navadno premaga reveža. Da se nam kolonom ne godi preveč dobro, je znano. Vsem enako pa ne. Tisti, ki so bližje mesta, več čitajo in vejo bolj, kako se po svetu godi. Pridejo lažje tudi do kake kronice. Zato pa je tem bolj priporočljiva kolonom izobrazba. Čitajo naj koloni več. Zanimljejo naj se bolj za javno življenje. Koloni, če hočemo kaj doseči, moramo biti edini. V edinosti je moč! Nič strahu! Kje so naši prijatelji, tudi vemo. Liberalci se za reveže ne bodo nikoli potegovali. To govori jasno zgodovina. Naši zastopniki so le v vrstah Slovenske Ljudske Stranke. Naš vroč zagovornik je „Primorski List“. Nanj se naročimo! Ne poslušajmo tiste kričače, ki nam usiljujejo za poslance može, ki so z dušo in s telesom naši nasprotniki! Mi koloni imamo svoje društvo. Nekateri pa bi bili radi v društvu, a ne bi izpolnovali društvenih dolžnosti. Dragi sobratje, ako bo vlekel eden na levo, drugi na desno, ne bo nič. Vsi za enega moramo biti in eden za vse!

Kolon.

g Renčani se skazemo dne 13. junija hvaležne našemu bivšemu državnemu poslancu Fonu za dobroto, katere nam je izposloval, s tem, da bomo po svojih močeh si prizadeli, da ga pošljemo zopetno v državni zbor.

g Volčjadraga. Pošto imamo na Volčjidragi, ki je za nas velike koristi.

Pošto imamo po prizadevanju našega poslanca Josipa Fona. Tudi most preko železniškega tira se zgradi, ki bo za Biljence in Renčane velike važnosti. Tudi to je izposloval naš Josip Fon. Čast mu! Dne 13. junija ga bomo zopetno volili za svojega poslanca!

g Kojško. (Konec). — Obširni spored veselice se je še bolj razširil in se je tudi ves posrečil. — Predsednik K. dr. J. Š. imel je krasen nagovor. Lepo je bilo videti moža in velepos. v kroju. Prav bi bilo, če bi ga tudi mnogo drugih mož posnemalo. Pevske točke izvajale so se izborna pod vodstvom neumornega in spretnega pevovodja g. Vida Kumar, kateremu se tudi za velik trud, ki ga je imel s petjem, prav lepo zahvaljujemo. Pa tudi pevke in pevci vredni so pohvale, ker so od daleč hodili se vadit. Neka gospodična, ki je prišla pred vrata dvorišča, kjer je bila veselica, poslušati petje, se je izrazila, da so se pele otročje pesmi. No, tako govori, kdor ima strupen jeziček!

Deklica Bog. Š. deklamovala je Gregorčičevo pesem „O nevihti“ tako živo in pogumno, kakor da bi bila na odru domača. Škoda, da je bila prehlajena. Deklica obeta, da bo na odru dobra moč.

Igrala se je igra Čevljar. Igralci so prvokrat nastopili na odru in igrali so vsi brez izjeme prav dobro. Pa oni niso vzrok če nima igra nobenega soka. Izvolitev igre je bila nesrečna. Na poslušavce ni storila posebnega vtisa.

Veliko smeha zbudila je burka „Kmet in fotograf“. Oba igravca bosta še slovela, če se bota večkrat prikazala na odru.

Udeležba je bila velika; a reda ni bilo. Prihodnjic bo gotovo bolje preskrbljeno za red. V teh žalostnih časih človeku dobro de, ko vidi vrle mladeniče, vnete za vse dobro in lepo.

Vrli orli! pogumno naprej po poti, katero ste nastopili. Od vas pričakujemo prenavljanje družinskega in družabnega življenja.

Vsi mladeniči, dekleta in žene, k so pri veselici sodelovali, vredni so pohvale, ker so se resnično zelo žrtvovali; a največje pohvale in zahvale vreden je načelnik br. Franc Pahor, ki je duša orlovskega gibanja in nam je priskrbel tudi prostor za veselico.

g Vitovlje, dne 29. maja. Dne 25. maja, na dan Vnebohoda, so bili povabljeni občinski zastopniki in drugi veljavni možje na razgovor o cesti, ki ima vezati trnovski gozd z erarsko cesto Šempas-Črniče. Vsi vabljeni so se odzvali pozivu in so se zbrali ob določeni uri (11. zjutraj) na Vitovljah, kamor so došli tudi zastopniki dež. odbora prof. Berbuč in nadinženir Glessig in deželni poslanec Fon, ki se je vedno zelo zavzemal za to cesto.

Želje različnih občin so rodile glede te ceste štiri varijante, dve proti Ozeljanu, jedno v Šempas in jedno k Sv. Luciji pod Osekom.

Prof. Berbuč je opomnil, naj bi se interesi zedinili za eno progno. Če bo vsakdo zahteval cesto pred svojo hišo, je gotovo, da je nikdo ne dobi in da ne bo kruha iz te moke.

Starejšina ozeljanski France Špacapan se je prvi oglasil za besedo in je izjavil v imenu ozeljanske občine, da oni nimajo nič proti glavni progno, naj pelje, koder si bodi, toda pri izdelovanju podrobnih načrtov za glavno progno naj bi se izdelal tudi načrt za zvezo Ozeljana s to progno. Kod naj pelje ta zvezna progna, to se prepušča povsem inženirju, ki bo načrt izdeloval ter gotovo v poštev jemal koristi večine prebivalstva z ozirom na terenske in strminske težkoče. Prof. Berbuč je obljubil, da se bo to zgodilo in pohvalil Ozeljance radi tako modrega sklepa in postopanja.

Po daljši razpravi glede varijant proti Šempasu in Sv. Luciji so se vsi soglasno izrekli po danih pojasnilih od zastopnikov dež. odbora za varijanto, ki pelje k Sv. Luciji pod Osekom, ker bi bila ta glavna progna potem le nadaljevanje ceste Prvačina-Sv. Lucija, tako da bi bila spodnja vipavska dolina neposredno vezana s trnovskim gozdom.

Tudi o vprašanih glede prispevka od strani prizadetih občin in o vzdrževanju te ceste, ki bo peljala od gozdne ceste pri tišlerskem Kalu preko Vitovlj k Sv. Luciji, se je doseglo popolno sporazumljenje.

Sestavil se je o tem zapisnik, katerega so vsi udeleženci podpisali. Nato so se udeleženci razšli.

g Redni letni občni zbor hranilnice in pos. v Prvačini se bode vršil dne 25. t. m. ob 3. uri pop. v župnišču. Dnevni red po pravilih.

g Iz Oseka. Ker mi znani oseški dopisnik v „Soči“ št. 61. z dne 30. maja t. l. očita, da sem podal poročilo v „Pr. listu“ o delovanju tukajšnje Hranilnice in posojilnice, hvaleč se samega sebe ter očitajoč našim liberalcem njihovo sebično delovanje, prosim sl. uredništvo, da v listu potrdi, da nisem pisal dotične notice in tudi nisem ž njo v nobeni zvezi. Na drugo ni vredno, da bi odgovarjal, ker je preneumno in ne vredno vsakega odgovora! Glede zanimive „dištorije“, kako sem se povspel do časti oseškega finančnega ministra, pa pozivam dopisnika „več kmetov“, naj le pojasni; potem bi tudi drugi Osečani lahko pojasnili, kako se je nekdo drugi povspel do velikega blagostanja in ima veliko večjo pravico portfelja oseškega finančnega ministra.

Fr. Franké, vikar.

Potrujemo, da ni preč. g. vikar Franké v nikaki zvezi z omenjenim dopisom. Uredništvo.

g Vabilo k rednemu občnemu zboru „Kmetijskega društva“ v Vipolžah, registrovane zadruge z omejeno zavezo, kateri se bo vršil v nedeljo, dne 25. t. m. ob 3. pop. v dvorani dedičev Školaris s sledečim dnevnim redom: 1. Potrjenje računa za leto 1910. 2. Poročilo načelstva. 3. Slučajnosti.

g Vabilo k rednemu občnemu zboru „Hranilnice in posojilnice registrovane zadruge z neomejeno zavezo“ v Solkanu, ki se bode vršil v nedeljo 18. junija 1911 v občinski pisarni. Začetek koj po blagoslovu. Dnevni red: 1.) Poročilo načelstva. 2.) Poročilo računskih pregledovalcev. 3.) Potrjenje računskega sklepa za leto 1910. 4.) Izvolitev pregledovalca in njegovega namestnika. 5. Slučajni predlogi. N a č e l s t v o.

g Grozna nesreča. — Danes zjutraj sta peljala posestnica Persolja iz Črnaškega pri Kojškem in njen hlapec črešnje v Gorico. Pri Mavričevi krčmi v Kojškem se je splašil konj. Posestnica Persolja in hlapec sta padla pod voz. Posestnici so šla kolesa črez vrat in jo tako poškodovala, da je na licu mesta umrla, še predno je prišel k nji kojški župnik, da bi jo previdel. Hlapec pa si je zlomil eno nogo.

g Iz Prvačine. — Kdor hoče spoznati ali izvedeti, iz kakovih inteligentov obstoji starešinstvo v Prvačini, ta naj vzame v roke zadnjo „Sočo“ in „Primorca“.

Tam izve, kaj je bilo v zadnji starešinstveni seji na dnevnem redu in kako so možakarji — starešini — modro, previdno, nevstrašeno ter na korist občine, naroda in države sklepali; zve in prepriča se, da so ti, sami juristi-filozofi, sploh vseskoz učenjaki ter vredni biti lepi Prvačini na krmilu.

Pač srečna Prvačina, ponosna si lahko, da imaš tako modre svetovalce in voditelje! Pa saj ni čuda, saj je ljudstvo v Prvačini na glasu kot zrelo in

kar je glavno, kot napredno, zato se ni varalo, ko je izvolilo v občinski odbor sam „cvet“ izmed občinarjev.

Ta „cvet“, kojemu bo na celem Vipavskem težko dobiti para, je prišel namreč pri svoji zadnji seji do prepričanja in sklepa, da je to pohujšanje ljudstva, če cerkovnik med službo božjo nosi znak „Orla“, in ker je bil ta prvaški cerkovnik tako drzen, da je celo dvakrat v kroju stregel pri sv. maši, mora mu torej županstvo prepovedati pod kaznijo z odstavljenjem od cerkovniške službe, še nadalje nositi znak „Orla“ v cerkvi in to radi tega, ker je plačnik njegga županstvo, to se pravi, ker ga plačuje iz svojega žepa župan in štirje podžupani, kateri predstavljajo županstvo (tako se vsaj razume v dopisu).

Dopisnik, kateri, kakor razvidno, ne pozna razlike in ne ve ločiti občino od županstva in nasprotno, napada ironično onega „neki starešina“, kateri je vzel klobuk in zapustil sejo, rekoč: „Če Vas toliko bode v oči znak, na kojem je slov. trobojnica in mali križ, vzrite ga iz cerkve in poleg tega še druge križe, potem boste zadovoljni.“

Ljudstvo presodi, kateri korak je bil pametnejši, ali ta, ali oni famoznega starešinstva.

Dalje pravi dopisnik, da je omenjeni starešina odšel domov ter povedal svoji soprogi (ker otrok nima; pa saj je veliko boljše, ga ne bo vsaj imel kdo na stara leta tepsti), kako da ga je to nesrečno liberalno starešinstvo razžalilo, češ, da bi bil med sejo lahko zadremal.

No, to je pa res, da je starešinstvo liberalno in nesrečno, a žal, da je tudi nespametno, nerazsodno in nevedno ter jako daleč še, predno bi se moglo šteti vsaj v vrsto ljudi, ki imajo le pojem o narodu, kulturi in napredku človeštva!

Gospod župan kot izobrazen človek bi lahko marsikaj dobrega osnoval v Prvačini, to smo vsaj od njega pričakovali in je tudi svoječasnno obljubil, da hoče, ko bo izvoljen za župana, celo Prvačino preustrojiti in dati jej drugo, lepše lice, a varali smo se!

Odkar on županuje, se je vse poslabšalo, pomnožili so se le plesi in isprijenje mladine vedno napreduje in če pojde tako dalje, postane v Prvačini neke vrste ljudovlada, kjer ne bo nihče varen niti na svojem lastnem domu ne.

Je res, da je Prvačina na glasu kot napredna, dobro, naj toraj tudi napreduje in sicer v dobrem in res je tudi, da je na glasu kot liberalna, no, tudi to nič ne dé, naj le bo liberalna, a to mora takoisto pokazati. S tem pa, da otroci, fantje in možje preklinjajo in sramotijo kar po čez in po dolg duhovščino in to, od najvišjega cerkvenega dostojanstvenika do zadnjega kaplana, ne zadostijo pravilom liberalne stranke, ker v istih se ta točka ne nahaja, vsled česar se taki ljudje ne morejo prištevati k napredni ali liberalni stranki in niti k brezverski stranki ne, ampak imenovati bi se morali prav za prav protiverska ali protikatoliška stranka; in to stranko podpira prvaški župan in tej stranki predseduje pri obč. sejah. Sram naj Vas bo, da vklanjate svoj zlati ovratnik takemu starešinstvu s tem, da dajete take predloge na glasovanje, mesto da bi jih enostavno ovrgele. Dopisnik bi bil moral raje povedati, da oni starešina, ki je rad dremal v vsaki seji, je bil pristaš liberalnega kalibra, a ni dremal samo pri sejah, ampak tudi v železniških vozovih med vožnjo ter da ga je vlak večkrat odpeljal tja gor daleč na Kras, včasih tudi do bližnje Ajdovščine, mesto da bi bil izstopil na postaji v Prvačini in še tam so ga morali butniti iz vlaka. Ta revež, ki je moral iti vselej peš domov in še breme nesti, je vže umrl, Bog mu daj mir in

pokoj, in od takrat sem ne drema nobeden starešina med sejo, dasi bi bilo večkrat bolje dremati ali pa ostati doma, nego poslušati razne čenčarije ki nimajo zmisla o kakem dobrobitu, pač pa so polne zavisti, sovraštva do oseb, kateri so drugega prepričanja, ter polne sramotjenja in blatenja do vsega tega, kar je spojeno z vero, cerkvijo in duhovniki.

Gospodu županu svetujemo, naj napravi konec vsemu zlu, k' izhaja v občini po krivdi njegovih gospodarstvom podložnih in to doseže polagoma, ako začne učiti starešinstvo, kako naj le daje dober zgled mladini, najrvo vsaki svojim otrokom doma, potem pa na zunaj. Kot župan naj zavrne pri sejah take predloge, ki so zgolj iz kake strankarske strasti stavljeni, ker to ljudstvu nič ne koristi, ampak le škoduje.

Gospod župan!

Vi mrzite člane kat. sl. izobraževalnega društva ter napeljujete člane „Orla“ k odstopu in pristopu k Sokolom, ovirate, kjer le morete delovanje naših društev in ste z eno besedo le župan nam nasprotnih in proti temu protestiram.

Vi bodite kot France Furlani pri katerikoli stranki hočete, a kot župan morate biti za celo občino.

Mi vemo, da Vam nismo nič zalega storili in ko bi Vam tu bili, ne smeli bi se kot župan maščevati, vemo pa tudi, da ste vdobili pri naši stranki pravočasno pomoč, kakoršne ste pri liberalni bankrotni stranki zaman iskali in to brez da bi bili Vi stavili tak predlog na glasovanje obč. starešinstvu.

Vkljub temu pa, da ste stavili predlog na glasovanje, sme-li cerkovnik v Prvačini streči v kroju o/sv. maši, katerega sklep se je koncal: „ne“, Vam zagotovimo, da vselej, o bodo Orli korporativno pri maši v roju, bo cerkovnik stregel v kroju in da bo slovesnost tudi v simetriji popolna, pristopi še en Orel v kroju k altarju, toraj v dveh in kaj pa bo potem?

Tega se poslužiti lahko tudi društvo Sokol, da gre v kroju k božji službi in če bosta pri tej stregla dva Sokola, nimamo nič proti temu, ampak bi nam to celó veselilo in gospod župnik, dasi edini gospodar v cerkvi, bi gotovo v to dovolil. Ko se pa pripeti, da bodo Sokoli in Orli hkrati pri sv. maši, stregel bo pri tej en Sokol, en Orel in tako menim, da bo vstreženo obema.

V tem slučaju pa bodi vsem skupaj povedano, da miloščino bo pobiral po cerkvi en „majhen“ podmežnar na kojem se bo dalo opaziti, da je na strankami, t. j. da on je „orel“ in „sokol“, kajti spredaj bo nosil orlovski a zadej pa sokolski znak, s čim bo menda tudi vsem vstreženo. X. y.—

Iz ajdovskega okraja.

Kandidat za ta okraj je:

dr. Miško Stepančič,

e. kr. deželnosodni svetnik v Gorici.

a Iz Sv. Križa. — Križanje smo v srečnem položaju, da se nam ponuja liberalni advokat dr. Gregorin iz Trsta, ki je dolgo molčal in molčal v zadevi premestitve sodnijskih uradov z Ajdovščine. Ajdovci so bili tega veselili in so v tem času vse potrebno ukrenili, dokler je bil dr. Gregorin v stanu Križanom sporočiti, da s premestitvijo uradov ne bo nič. Da, tako je! Križanje to dobro vemo! Zato ga ne bo to volili.

a Iz Rihemberga. Prihodnjo nedeljo, dne 11. junija, bomo imeli pri nas lepo veselico, katero nam priredi naša vrla „Marijina družba“. Uže sedaj se veselimo nastopa, ker vemo, da se nam pripravlja nekaj lepega in podučljivega. Upamo, da se domačni udeležimo veselice polnoštevilno. Enako pri-

čakujemo, da se odzovejo vabilu „Marijine družbe“ tudi drugi prijatelji poštene zabave. Začetek veselice, ki se bo vršila na dvorišču grajščine Korpa, bo ob 4. uri pop. Kaj zanimiva igra „Najdena hči“ se bo pri tej priliki igrala. Pri veselici bodo sodelovali tudi „Marijine hčere“ iz Kamenj. Pridite torej, domačini in tujci! Kesali se ne bodede!

Iz kanalskega okraja.

Kandidat za ta okraj je:

dr. Anton Gregorčič,
deželni podglavar v Gorici.

kl **Vollni shod** priredi S. L. S. v nedeljo dne 11. t. m. v župnišču v Kanalu ob 3. uri pop. Vabljeni so vsi volilci.

kl **Iz Kanala.** Minoli teden, dne 22. maja t. l., je povabil po naročilu deželnega odbora predsednik cestnega odbora kanalskega, g. Miha Zega, vse interesente na desnem bregu Soče v razgovor o določitvi dveh skladovnih cest med Sočo in Idrijo. K temu posvetovanju so došli tudi gg. prof. Berbuč, deželni odbornik, vladni nadinženir Mahnič in deželni nadinženir Glessig.

Poslanec Berbuč je v kratkih potezah razložil namen sestanka, naglašujoč, da hočeta dežela in država zaslisi vse interesente, predno se začne z izdelovanjem podrobnih načrtov dveh skladovnih cest, ki imati vezati Soško dolino z Idrijsko. Povdarjal je, da vsem ni mogoče vstreči, a vendar želijo merodajni činitelji ustreči večini prebivalstva, v kolikor dopuščajo to krajevne, strminske, finančne in gospodarske razmere.

O načrtih se je mnogo govorilo, a konečno so se vsi navzoči izrekli za zvezo Kanala s skladovno cesto, ki naj pelje do Marijnega Celja kolikor mogoče proti ajbski županiji tako, da se zveže spodnje Nekovo s to cesto, dočim naj se nadaljuje na drugi strani do Britofa tako, da se ugotovi po možnosti frakcijam in vasem v bližini.

Druga skladovna cesta naj bi vodila od Sv. Jakopa preko Debenja in Zapotoka v Velem dol in do obmejne skladovne ceste ob Idriji. Konečno naj bi se uvrstila cesta Ročinj-Kambreško med skladovne, ko se ista uredi, da bo odgovarjala vsem zahtevam skladovnih cest.

Pri tem sestanku so izrazili različni zastopniki še posebne prošnje za zveze vasij po občinskih poteh s označenimi skladovnimi cestami, kar se bo tudi malo po malem zgodilo.

Vsi zastopniki so soglasno odobrili zadevne nasvete in želje.

kl **Smrti padec vojaka.** Neki vojak v Kanalu je padel s 3 m visoke terase tik vojašnice tako nesrečno na glavo, da si je prebil lobanjo in bil na mestu mrtev.

kl **Lokovec.** — „Kat. slov. izobr. društvo“ priredi na praznik sv. imena Marijnega, dne 10. septembra t. l. svoj l. romarski izlet na Brezje in Bled. Ob tej priliki vabi cenj. člane in tudi vse Lokovčane in ljudi iz sosednih občin, da pohite z nami k mogočni Kraljici, da ji pokažemo svojo udanost kot verni Slovenci in nje otroci. Oglasiti se je pri spodaj podpisanih zanesljivo do 15. avgusta t. l. Natančnejši vsprejedi se določi o pravem času. Kat. slov. izobr. društvo v Lokovcu. Leopold Leban, t. č. predsednik. Alojzij Šuligoj, t. č. tajnik.

kl **Iz občine Ajba.** Sliši se govorjenje, da naš bivši državni poslanec g. dr. Gregorčič ni nič storil za ljudstvo. Kaj ne, nevaležneži, s takimi psovkami se najlažje poplača trud skrbnega moža. Ne zamerimo jim, ker tako govorjenje se sliši večinoma od takih, ki ne vedo,

kaj govorijo. Ko je nekdo iz Dol. Ajbe delal s pomočjo gospoda dež. poslanca Zega in drugih za vodnjak, je nesel vse potrebno državnemu poslancu g. dr. A. Gregorčiču. Le ta jih je ljubeznjivo sprejel in dobro podučil, kako se mora vse urediti. Nato so dobili po dr. Gregorčičevem trudu deželno in državno podporo v skupnem znesku 9500 K. Gospodje hujskači, ali ni to res?

Na noge torej, dragi volilci! Vsi kot en mož pojdemo na volišče za našega dr. A. Gregorčiča. Volitve so važne! Državnozbornim volitvam bodo sledile pri nas občinske. Nihče ne sme reči, kakor se mnogokrat sliši: „Tudi če jaz ne grem, je vse eno“. Vidite, pri zadnji občinski volitvi ste tako rekli in prišli so v starešinstvo nekateri, ki bi ne smeli priti.

Pozor terej! Vsi na volišče dne 13. junija, kakor tudi vsi na volišče, ko se bodo pri nas vršile občinske volitve!

Iz tolminskega okraja.

Kandidat za ta okraj je:

dr. Anton Gregorčič,
deželni podglavar v Gorici.

Iz kobariškega okraja.

Kandidat za ta okraj je:

dr. Anton Gregorčič,
deželni podglavar v Gorici.

Smrtna kosa. Dne 31. majnika je po dolgi in mučni bolezni umrl v Kobaridu 74. letni spoštovani krojaški mojster in organist Franc Rakušček N. p. v m.!

Iz Kobarida. Naznanja se, da bo letos v Kobaridu cerkveni shod in trg sv. Antona v pondeljek dne 12. junija, ker so drugi dan državnozbornske volitve.

Iz cerkljanskega okraja.

Kandidat za ta okraj je:

dr. Anton Gregorčič,
deželni podglavar v Gorici.

Iz bovškega okraja.

Kandidat za ta okraj je:

dr. Anton Gregorčič,
deželni podglavar v Gorici.

b Z žago. — V naši okolici letos poginejo več prešičev. Ljudje so mnenja, da je bilo vzrok temu slabo rezanje istih. Opozarjamo na to pristojno oblast, naj se prepriča, kaj je na tem resnično, in naj potem ukrene, kar je potrebno. Poleg drugih šib in nadlog naj bi imeli še to, da bi nam slab skapljač prašiče pokvarjal in nam s tem prevzročeval veliko škodo, a mi naj bi ga za to še plačali?! Nadejamo se torej, da se poklicani činitelji zgagejo ter naredo tudi v tem pogledu red.

Več posestnikov.

Iz komenskega okraja.

Kandidat za ta okraj je:

dr. Hinko Štepančič,
e. kr. deželno sodni svetnik v Gorici.

kl **„Kmečka zveza“ za komenski okraj** sklicuje v komenskem župnišču po blagoslovu za nedeljo, dne 11. t. m. volilni shod, na katerem se predstavi kandidat dr. H. Štepančič.

kl **Štanjel.** — Dne 18. junija bo imela hranilnica in posojilnica v Štanjelu, reg. zadr. z neom. varstvom, v uradnih prostorih ob 3. pop. redni občni zbor s sledečim vsprejedi: 1.) Sporočilo pred-

sedništva. 2.) Potrjenje računa l. 1910. 3.) Volitev načelstva in nadzorstva. — Načelnik: Jos. Fabiani.

kl **V Svetem** se snuje „neodvisno“ društvo „Draga“. Voditelja sta nek liberallec Molj in „agentov“ Švara! Pač srečna „Draga“! Mleko bo dajala od sebe „Draga“, ker bo liberalna molzna krava! Našim pa: Daleč proč od kraja, kjer ima prvo besedo liberalna raja!

kl **Temnica.** — Dr. Gregorin je imel pri nas shod v pondeljek ob 9. uri. A ni imel posebne sreče. Navzočih je bilo na shod do 50 oseb. Velika večina je bila seveda njemu nasprotna. Venomer se je slišalo: „Živio Štepančič“. Gregorin je bil ves pobit in potrj je zapustil rojstno občino našega kandidata dr. H. Štepančiča, katerega bomo skoro vsi od kraja volili.

kl **Temnica.** — Fakinova veselica na binškošni pondeljek se je obnesla tako, da se je program slabo izvršil, posebno pa petje je bilo jako slabo. Pa saj ni bilo drugače pričakovati.

kl **Gorjansko.** Sicer je imel pri nas Gregorin shod, a mi bomo kljub temu volili našega rojaka dr. Štepančiča, ki nam je med drugim izposloval 1000 K podpore za prepotrebno napajališče. Gregorin nam ni še nič ne dal ne preskrbel.

kl **Iz Komna.** Dne 5. t. m. je imel pri nas shod dr. Gregorin. Shod je bil klavern. 100 oseb ni bilo navzočih. Rekel je, da bo delal za ljudstvo, ako bo izvoljen. Sicer je malo verjetno, da bo na stara leta delal za Kraševce, ko za časa njegovih mladih let se za te še zmenil ni. Zatorej ga ne bomo volili. Saj res bi bilo skoraj boljše, da bi liberalci volili Štreklja kakor Gregorina. Štrekelj je vsaj uže bil državni poslanec in je mlajši kakor Gregorin. — Predsednik shoda je bil Švara, ki je pozval navzoče, naj bi uže kdo se oglašil k besedi izmed njih, ker se ni oglašil nihče, je predlagal g. Dominko, da se da kandidatura Gregorinova na glasovanje. Švara je to odsvetoval ter je bil previden, kajti ako bi dal Gregorinovo kandidaturo na glasovanje, bi bila blamaža neizogibna. Gregorina ne bomo volili, pač pa našega Štepančiča.

kl **Iz Komna.** — Pameten sklep je napravilo naše starešinstvo. Naložilo je namreč za vsak javen ples 100 K takse, da se poravna liberalna modrost in norost. J. Štrekelj se je pri seji tako obnašal, da ne spada v „Prim. List“, pač pa v — Sočo. Gospod tajnik je podpiral Štreklja. Zato pa je dobil od liberalcev diplom, da bo razpisal službo tajnika. — Predminulo nedeljo nas je obiskal naš stari liberalni mlinar. Hudo se je razgrel v „Vinarskem društvu“, da kaj so Komenci na glavo padli, ker so dali klerikalcem župana. Nekdo mu je odgovoril: Bravo gospod Gaspari, škoda da ste uže stari! — Seveda je potem hvalil Gregorina. Malo, jako malo bo pri nas za Gregorina, ako ne bo — vina!

kl **S Krasa.** Neumevno je nam treznim kraškimi volilcem, kako se morata „Soča“ in „Edinost“ spodtikati nad dejstvom, da je obhodil gospod dr. Štepančič v svojem svojstvu kot deželni poslanec in deželni odbornik ter posebno kot referent za Kras, malo da ne vse večje in manje kraškevasi, z očitnim namenom, da bi se na licu mesta osvedočil o stanju tega ali onega dela, o obstoječih ovirah zakaj delo ne napreduje in sploh, da bi se v pogovoru z občinskimi veljaki, skoro izključljivo župani odn. podžupani ali pa starejšini — prepričal o potrebah in o razmerah, koje mora poznati, ako hoče uspešno delovati na korist svojega volilnega okraja.

Značilno v tem oziru je, da nam je gospod poslanec še po zimi, ko se še niti ni mislilo o razpustu državnega zbora, pravil, da nas

bo na pomlad obiskal in se osebno prepričal o naših težnjah, kakor tudi, da ni sedaj, ko nas je obiskal, nič omenil o volitvah, nego se strogo držal popolnoma stvarnih vprašanj. On se je posebno skušal podučiti o stvareh, koje se umevno iz spisov ne morejo tako natanko razumeti kakor na licu mesta. Kakor smo poizvedeli, pokazali so mu n. pr.: Kazeljci od zvedenca slabo izbrani prostor za vodnjake ter mu potožili, da je dotičnik izključil kamnite strehe; v Dutovljah si je ogledal stare obč. vodnjake, prostor kjer je stala od občine vkupljena hiša l. Širce, nevaren ovink pod vasjo; v Pliskovici se je zanimal za smer po kojej je napravljen načrt za novo pot ter vzel na znanje željo Pliskovčanov, naj bi se ta načrt tako predruščil, da bi ne bilo potreba podirati „Andrejčeve“ hiše; v frakciji Prečnik pri Slivnem se je prepričal o veliki revščini ljudi, ki se ne morejo niti z dovoljeno deželno in državno podporo odločiti za gradbo toli potrebnih vodnjakov. V Zagrajcu, na Ivanem gradu in v Preserjah si je ogledal novo pot, ki je deloma končana, deloma ne, in glede katere ni bilo iz spisov jasno posneti, kateri del spada pod obč. Komen in kateri pod občino Gorjansko.

Pisec teh vrstic, ki je objektivni mož in ki ni zagrižen pristaš ne ene ne druge stranke, se je primernim potom prepričal, da je šlo gospodu poslancu le za stvar, da je bil v svojih izjavah zelo previden, da ni napravil nobene konkretne obljube, marveč, da je le rekel, ako se mu je ta ali oni priporočil, naj skrbi, da se ta ali ona zadeva hitro in ugodno reši, da bo vse storil kar je v njegovi moči, saj je to le njegova dolžnost in da v to svrhu ni sploh treba nikakega priporočila.

Značilno za njegov takti nastop je, da je v različnih krajih, v koje je prišel, obiskal vsakega župana, ne glede na njegovo mišljenje, da se absolutno ni dotaknil vprašanja o volitvah in da je, ako mh je kdo kaj o tem omenil, le odgovoril: pustimo to, to je Vaša stvar, jaz storim svojo dolžnost, Vi pa napravite svojo.

Stvarni uspehi tega, rekli bi uradnega toda — kakor smo se informirali — na lastne stroške poslanca napravljenega potovanja, niso izostali, kajti ni pretekel teden dni in vže so dobila večinoma vsa tozadevna županstva kakšen pojav od deželnega odbora, ki je bil posledica navedenega obiska.

Kakor bi slutil, kako kočljiv je njegov, v stvarnem oziru toli potreben posel, opustil je gospod poslanec v resnem pogovoru z župani vsako besedo, na koje bi se utegnili prežeči sovražniki spodtikati!

In vendar je iztaknil vražji njihov jezik, take lažnjive neslanosti in budalosti, da se človeku gabi, ko jih čita in koje morajo pri treznih ljudeh zbuditi le gnjus nad onimi listi à la „Soča“ in „Edinost“, ki jih sprejemajo v svoje predale. — Naj le naznana nesramna „Soča“ in „Edinost“, koja se hočeta iz treznih ljudi norca delati, imena onih županov, kojim bi bil dr. Štepančič ne vse, kar kdor hoče, kakor pravi „Soča“, ampak le kaj obljubil; naj naznani „Soča“ ime onega župana (saj tako nesramnih županov ni na Krasu! Opomba stav.), kojemu bi bil dr. Štepančič rekel, da je vže preštudiral „neko“ (katero?) prošnjo, ne da bi je bil dotičnik še vložil!

Vse takšno in slično obrekovanje od strani podlih sovražnikov dviga v očeh poštenih Kraševcev le ugled dr. Štepančiča, ki je postal ravno s tem, da nas je obiskal in se za nas trudil, v naših očeh uzor poslanca in zaradi tega mu z veseljem oddamo

dne 13. junija naše glasove vkljub klevetanju nesramnih sovražnikov!

Ako premislijo Sežančani in občinarji sosednih vasi (ne izvzemši Kocjana), kaj je vse dr. Stepančič za Krasu napravil, kako se on trudi za boljšo bodočnost Krasa, ležečo v povzdigi živinoreje, za zboljšanje kraških pašnikov, kako je bil izposloval za boj proti kobilicam znesek 17.500 K, kako je skrbel, ko so koblice izostale, da se razdeli med puranorejce na Krasu znesek 10.000 K in posebno kako je vzel v zaščito vsled liberalnih „Sočinih“ obrekovanj pri vladi omazane Kraševce — mislim, da je za resno in trezno misleče Sežančane dovolj povoda da mu tudi mi oddamo dne 13. junija naše glasove in to tem več, ker je — kakor se računa, zmaga gotova. — Kako naj nas še v bodočnosti z veseljem zastopa in se za nas trudi, ako bo videl iz volilnih izkazov, da smo glasovali proti njemu?!

km **S spodnjega Krasa.** — Socialni demokrati pridno prirejajo svoje shode in predstavljajo svojega kandidata Kopača. Ta Kopač je učil pred leti: Vi kmetje, ki trpite in se trudite od zore do mraka, če hočete živeti, držite svoje pridelke drago. Tako n. pr. kravje mleko je sedaj po 2 krajcerja četrt litra, ne dajte je izpod 5 kr.! Jajca se zdaj prodajajo po 3 kr., ne dajte jih izpod 10 kr. Vino boljše pite sami in slabejše prodajte itd. Gospoda naj plača, če hoče živeti. Tako učijo vsi socialni demokrati. Tega pa niso vedeli, da tudi delavec nič ne pridelava, da bo s tem predlogom tepen, s šibo, katero jim Kopač dela.

Sicer so rekli, da bodo delavci lahko plačali, ker bodo imeli veliko dnino. No, kmetje so pri tem zmajali z glavo in so rekli: Dobro učil, iz te moke ne bo kruha, ker revež bo vselej tepen, tudi če zasluži 5 gld. na dan. Temu Kopačevemu nasvetu se kmetje niso udali. In vendar je vse podražilo. Kaj je temu vzrok? Vsi delavci so svoje dneve in delo podražili. Potem je tudi blago, katero kmet prideluje nekaj podražilo. In tisti, ki potrebuje to blago, mora drago plačati. In sedaj, kdo je kriv, da ne morete živeti vi, ki imate večje dneve ko prej? Socialni demokrati sami!

Kaj trosijo pa zdaj razni kopači po shodih? Poslušajte! Ako dobijo klerikalni, liberalni ali agrarni poslanci večino, vam bodo naložili 300 milijonov kron novih davkov in vi kmetje in delavci boste morali plačati. Ako pa obrnete kmetje s socialno demokratsko stranko, ne boste teh milijonov plačali, ker bomo imeli večino v državnem zboru. Naši poslanci bodo ves davek odpravili za onega, kateri nima dohodka 2000 K na leto. Tako kriče sedaj.

A demokrati jo zavijejo kmalu in pokažejo palico kmetom, katera jih misli tepsti, ko povejo, da klerikalni poslanci niso hoteli odpreti meje iz Srbije, iz katere bi prišlo v Avstrijo meso po jako nizki ceni, tako, da bi moral naš kmet skoraj zastoj prodati živino. No, verujemo, da bi socialisti radi odprli srbsko mejo, da bi poprej pognali na boben našega kmeta, ki bi moral potem zastoj prodajati svojo živino! A ne boš! Demokrati so prenerodni, da hodijo s takimi neumnimi čenčarijami okoli našega ljudstva! Jim uže obrne hrbet 13. junij, ko se bo volilo po veliki večini Stepančiča in ne kopača?

km **S spodnjega Krasa.** Ker se tudi jaz, kakor vsak drugi volilec, brigam za državnozbornske volitve, jo popiham nekega dne pogledat po Krasu, kako se kaj plete. Naš kmet pravi: „Vran zija! Vreme bo drugo! Najbrže bo burja!“ Torej pojmo pogledat v prvo tje, kjer Vran zija. — Pridem do Tomaja. Tam se nekoliko odpočijem ter si ogledam v resnici krasen Tomaj. Kar se spomnim in vprašam po onem Vranu, ki je kau-

didiral kot agrarni poslanec za deželni zbor. Mislim sem si, da bodem videl, kako napreduje, lepo kmetijo. Ali o joj! Mož, kateri je v svojih govorih tako „spreten“, je v tem pogledu jako zanemarjen. Tu vidiš na dvorišču vse v neredu in umazano. Gnoj raztrešen po cellem dvorišču, kot bi ga svinje raztresle. Gnojnica, ta kmečki biser, se odteka kot potok po vasi in po cesti, kar bi gospod župan kot tak ne smel pustiti uže iz zdravstvenih ozirrov. A saj on pozabi na okrožnice slav. glavarstva!

Nisem mogel kaj, da bi ne vprašal nekaj o tem možu. Odgovor sem vdoobil sledeči: Možu se ne dopade nobeno kmečko delo. Namesto njega, dela njegova žena. On bije pri Jakobu in okrog politiko, oranje in drugo kmečko delo prepušča drugim. Pravijo, da ima tako bolezen kakor neki pokojni Logar iz Križa, ko je po Krasu beračil, ki je vedno kričal: „Za krono in tri milijone“. Vran pa kriči: „Za poslanitizmus in pohajalizmus“. Pravijo, da za vsaki govor rabi 14 dni, da se ga na pamet nauči, kojega mu diktirajo tržaški dohtarji. Mislim sem si: Bog ve, kako je priljubljen po Krasu. Ali za njim se vse roga. Res, čuden liberalac je! Vse klerikalno mu smrdi — le posojilnica in njeno predsedništvo ne! A seveda to diši lepo, po bakru. . . . No nekaj časa, dokler ga ne izbacnejo, kakor združniki govorijo. Pa saj vendar „Bandaführer“, liberalni in klerikalni penezi ne gre skupaj! Kak mož je to! Figa! Toraj Vran, ne zijaj več po shodih, ker vreme se bo spremenilo. Začni se vaditi v delu, pušti pohajanje, pozabi polagoma na lepe obraze, da ti ne bo težko pri srcu, ko te za gotovo iz vseh tvojih častnih sedežev bacnejo, kakor po tvoji županiji govorijo!

km **Nabrežina.** Naši socialni demokrati bodo volili Kopača, ki jim nima kaj pokazati. Bolje bi naredili, da bi volili dr. Stepančiča, ker jim je preskrbel za njih obrtno šolo lepo podporo 1400 K, Gregorin in Kopač pa — nič!

Iz sežanskega okraja.

Kandidat za ta okraj je:

dr. Hinko Stepančič,
c. kr. deželnosodni svetnik v Gorici.

s **S Krasa.** — Tuma in Kopač po Krasu pridno orjeta in sejeta, Gregorin pa poravnava. Dne 13. junija bo na Krasu lepa žetev! Največ bo žel dr. Stepančič. Kajpada, izvoliti moramo dobrega poslanca, da bomo imeli dobro bodočnost. Torej 13. junija vsi volilci na volišče, da zmaga dobro svetlišče — Gregorinu pa — politično pokopališče!

s **Brje na Krasu.** Tudi Brejci smo dobili posredovanjem našega deželnega poslanca in odbornika Stepančiča znatno podporo za vodnjak v znesku 2220 K. Srčna mu hvala. V zahvalo ga bomo dne 13. junija volili državnim poslancem.

s **Iz Kazelj.** Pred ne dolgim časom sem se vže enkrat oglasil ter opisal „Gorici“ kako je Kazeljce razveselilo, da se dež. poslanec in odbornik dr. Stepančič zanima za naše razmere. On nas je tudi osebno obiskal ter vzel z tolažilnimi besedami na znanje naše težnje in posebno one glede vodnjakov. Njegova navzočnost nas je prepričala, da tolažilne besede moža, ki je trdnega verskega prepričanja vse drugače uplivajo, nego one za vero ne zmenečega se omikanca. Malo časa bil je med nami ali takoj smo dobili zaupanje do njega, in takoj smo si mislili, da je naš domačin.

Zaradi tega se mi ne strinjamo z onimi agitatorji, ki nam usiljujejo dr. Gregorina. Tudi slobodomislec Kocjan bi se lahko spametil in bi ne metal kamenja v skledo, iz katero je. Posebno vsiljivi so tozadevno Štorci, kojim pa

Vseslovenska Ljudska Stranka zmaguje po celi Sloveniji! Tako se mora zgoditi dne 13. junija tudi na Goriškem! Možje, v boj za sveto stvar, za vero naših očetov in za milo slovensko domovino!

mi ne bomo sledili. Tudi za nje bi bilo boljše, da bi se otreli enkrat onega liberalnega duha, ki jih tira zmeraj v večjo miserjo in brezupnost. Od župana navzdol vse je nekam obupno, kakor nikjer drugod na celem Krasu. Tudi oni človek, ki je skočil pred letom v jamo, napravil je to baje le iz brezupnosti, koji sledi brezupnost.

Štorci naj puste nas Kazeljce glede bodočih volitev pri miru. Saj je napetost med nami znana vže zaradi tega, ker nočejo Štorci dovoliti, da bi bil sedež župana v Kazljah tudi če je župan iz Kazelj. Štorci so vže po svoji legi na državni cesti druge naravi kakor mi Kazeljci. Mi se bavimo večinoma s poljedelstvom in z božjo pomočjo vidno napredujemo.

Mi hočemo biti neodvisni od upliva Štorcev in bomo delali po svoji glavi. — Če vže hoče večina Štorcev voliti Gregorina, naj ga voli; opozarjamo jih pa, da ostanejo skupaj z nekaterimi Sežančani. Oni nimajo nič za zgubiti, osamljeni, mi Kazeljci se pa pridružimo večini kraškega ljudstva in bomo volili našega vrlega in priljubljenega kandidata dr. Stepančiča, ki se očividno za Kras zanima in mu hoče pomagati.

Iz korminskega okraja.

kr **Naslov višesodnega svetnika** je dobil sodni svetnik in voditelj okr. sodišča v Korminu g. Jurij Zottig o priiliki njegovega umirovljenja.

kr **Fojana.** Povodom proslave mojega petindvajsetletnega službovanja v Fojani se najpriščneje zahvaljujem za vse dobro in lepo vnetemu gospodu velečast. vikarju Janezu Spitzer, blagorod. g. podžupanu in posest. Alojziju Mavrič za krasne govore. Nadalje gosp. pevovodji Petru Simoneti, in njegovim ggp. pevcem za lepo petje. Na vse zadnje pa vsem ljubim Fojancem, Barbaucem, ki ste me ob tej priliki počastili s streljanjem, umet. ognji itd.

Ljubi Bog naj Vam povrne stotero.

Fortunat Korošec,
učitelj.

Pozor volivci! Volitve za državni zbor vršile se bodo z uradnimi glasovnicami. Glasovnica je le tedaj veljavna, ako je na njej pečat okrajnega glavarstva, kateremu pripada dotična občina. Vsak volilec dobi od svoje občine dostavljeno glasovnico (volilni listek) in izkaznico (legitimacijo). Na gla-

sovnicu se napiše ime kandidata tako, da je vsak dvom o osebi nemogoč. Glasovnica se odda pri volitvi skup zganjena, legitimacija pa se obdrži za morebitno ožjo volitev. — Tisti, ki ne bi imel legitimacije pri ožji volitvi, ne sme voliti. Komur bi se glasovnica ali legitimacija izgubila pred volitvami, dobi od okr. glavarstva potom občinskega urada drugo. Glasovnice je na dan volitve dobiti tudi pri volilnem komisarju, dočim more legitimacijo izdati samo okraj. glavarstvo. Opozarjamo tudi na morebitne pomote v legitimaciji. Kdor ne bi dobil na popolnoma pravo ime se glasečo legitimacijo, naj gre takoj k občinskemu uradu in zahteva, da mu okrajno glavarstvo izda pravilno legitimacijo.

Naši kandidati so:

Za tolimski, cerkljanski, kobarški, bovški in kanalski sodni okraj:

dr. Anton Gregorčič,
deželni podglavar;

za goriško okolico:

Josip Fon,

c. kr. deželnosodni svetnik v Gorici
za sežanski, komenski in ajdovski sodni okraj:

dr. Hinko Stepančič,
c. kr. deželnosodni svetnik v Gorici.

Našim volilcem priporočamo, da zapišejo in sicer vsak za svoj volilni okraj svojega kandidata natančno tako, kakor smo jih mi tu označili.

Iz zaloge

„Narodne Tiskarne“.

„Narodna Tiskarna“ v Gorici ima v svoji zalogi sledeče knjige:

S. Gregorčič: „Svetopisemska knjiga Job in psalem 118“ s „Pojasnilnim uvodom v knjigo Job“, spisal dr. Fr. Sedej. Cena: Eleg. vez. K 3.20.

S. Gregorčič: „Poezije IV.“ Eleg. vez. K 3.20, broš. K 2.

A. Kragelj: „Ilijada“, mehko vez. K 1.40.

V. Remec: „Veliki punt“. Drugi natis. Broš. K 1.70.

F. Vodopivec: „Igre za samomoške in samoženske vloge“. Broš. K 1.40.

Na delo za kmečke kandidate S. L. S.!

Na krov, pošteniaki v deželi!

Bojni rog Vas kliče, možje pošteniaki, na volilni boj! Vsi na krov! Zvesti navdušen vojščak odvaga deset kimovcev! Pogum in volilno bojevitost ulijmo v naša srca!

Le še malo dni nas loči — še dober teden — od usodnega dneva, ko se pokaže, v kaki vodi plavamo, kolike so naše množice, koliko je uže sovražnik ljulike vsejal in kako ta rodi!

Da, odkrilim srcem in s prav čisto dušo rečemo uže danes, da naše vrste se niso skrčile. **Naša armada narašča.** In prav razočarani bi bili, preslepljeni, izdani, udarjeni s slepoto, ako bi se motili.

Pa kdo li ne šel v volilni boj za tako stranko, za take može, taka načela! Da, prav vsak zaveden kristjan, vsak zaveden narodnjak! Ni pomisleka! Naši kandidati so prisegli: **Varovati vero in narod! Bog in narod! Z Bogom za slovensko ljudstvo!** To je načelo, to je podlaga, na katero bodo zidali naši kandidati, ako jim ti, drago slovensko ljudstvo, zaupaš!

Ni bilo do sedaj sile, ni bilo do sedaj viharja, ki bi izril iz src našega ljudstva zaupanje, katero se je globoko ukoreninilo med njim za naše kandidate. Ti, drago slovensko ljudstvo, si jih izvolilo in poslalo v deželni zbor. Ti, drago slovensko ljudstvo, si dva od teh že poslalo tudi v državni zbor. Tretji pa ni imel še prilike, vprašati dobro kraško ljudstvo, ali je vreden, je zastopati v hiši zastopnikov avstrijskih narodov na cesarskem Dunaju. Ta prilika se ima ponuditi 13. junija.

Gregorčič, Fon, Stepančič, to je trojica mož, drago slovensko ljudstvo, ki Te bo zastopala vestno, nesebično, ki je pripravljena žrtvovati vse svoje duševne moči in zmožnosti za mili slovenski rod, za milo slovensko domovino in za vero naših očetov!

Na krov, pošteniaki v deželi! Na krov, čil in še ne pokvarjen slovenski mladenič, vesten delavec, značajni posestnik, krščanski učitelj, katoliški duhovnik! Na krov vsi, ki čutite versko in narodno! Na krov, Slovenci solne Goriške! **Preženimo temo, preženimo meglo, preženimo mlako liberalizma!** Ozračje solne Goriške naj bo čisto in zvezda jutranjica naj zasveti na obzorju Slovincem Goriške, ki naj naznanja širnemu svetu: **Rod slovenski na Goriškem, v hribih, v Brdih, v goriški okolici na Vipavskem, in na Krasu se je otresel gnilega liberalizma!** To naj se zgodi 13. junija!

Kako se popisujejo glasovnice?

To je jako va no delo! Zadrje dni pred volitvijo zadere gg. zaupnike sicer

nekoliko nadležna, a neizogibna naloga, paziti in delovati na to, da se glasovnice naših volilcev pravilno izpolnijo z imenom našega kandidata.

Pri tem naj pazijo, da se vpiše v vsako glasovnico popolnoma natančno in razločno celo ime, stan, bivališče kandidata.

Ako se v tem oziru pripeti kaka pomanjkljivost, ali pomota, nastopi nevarnost, da glasovnica postane neveljavna zaradi nerazločne ali nepravilne označbe kandidata. Na ta način lahko po nepotrebnem izgubimo dragocene glasove. Na primer: Ime Anton Gregorčič je daleč na okoli znano, in vsakdo misli na ime našega voditelja, ko to izreče. A glasovnica s takim naslovom je neveljavna, ker Antonov Gregorčičev je lahko več. Pravilno izpolnjena glasovnica za volilni okraj dr. A. Gregorčiča naj se glasi: Dr. Anton Gregorčič, deželni podglavar. Edino tako je prav. Za volilni okraj Jos. Fona pa: Josip Fon, c. kr. deželnosodni svetnik v Gorici. Za volilni okraj dr. Stepančiča pa: Dr. Hinko Stepančič, c. kr. deželnosodni svetnik v Gorici. — Vidite, tako izpolnjene glasovnice so prave.

Ko se popisujejo glasovnice, naj se vsi naši volilci opozore, da pridejo točno na volišče, da ne zamudijo. S seboj morajo prinesiti tudi volilno izkaznico. Brez te ne bodo smeli voliti. Torej ni dovolj glasovnica. Pa shraniti je treba glasovnico dobro in je ne kazati nobenemu, ko je izpolnjena (ko je uže napisano ime kandidata), ker nasprotniki so tiči in lahko v zadnjem trenutku, ko stopi volilec v volilno sobo, znajo zapisati ime nasprotne kandidata. Pozor torej na to! Sicer pa ne bo kazalo drugega kakor hoditi od hiše do hiše in popisovati glasovnice in dajati volilcem zgorajšnje navete.

Torej na volišče mora vsakdo prinesiti izkaznico in glasovnico, oboje. Izkaznico pokaže volilni komisiji, glasovnico pa vrže v za to določeno posodo. Izkaznico pa naj vsakdo potem shrani, da jo bo rabil za slučaj ožje volitve.

To je zelo važno za volilce! Zaupniki in somišljeniki: Učite in delajte po teh navodilih! Nasprotnik ne spi!

Liberalni polomi glasno govorijo, da liberalci nimajo srca za ljudstvo. — Ljudi spravljajo v nesrečo in jih peljajo na cesto. Noben ne sme voliti kandidate take stranke!

Zboljšanje kraških pašnikov.

(Dopis s Krasa.)

Boljša bodočnost Krasa je odvisna od povzdige živinoreje, tako je rekel lansko leto v svojih nagovorih na zbrane živinorejce na živinskih razstavah v Komnu in Se-

žani dež. poslanec in deželni odbornik dr. Stepančič.

V zmislu tega izreka se je on, kakor smo poizvedeli, tudi vedno trudil, da bi dežela in vlada čim prej mogoče dovolili potrebna sredstva v zboljšanje kraških pašnikov, kajti z ozirom na to, da sedaj Kraševcem nedostaja potrebne krme, je zboljšanje pašnikov v travnike prvi predpogoj k povzdigi živinoreje.

Deželni zbor in dež. odbor sta se za nameravano akcijo jako zanimala ter je deželni zbor tudi vže pred leti dovolil znatne kredite.

Vže leta 1907 odposlal je deželni odbor tozadevni pravilnik, na podlagi kojega naj bi se podpore razdeljevale, c. kr. namestništvu v Trstu prošnjo, da biga petrdilo, ter da bitudi c. kr. vlada dovolila potrebno podporo.

Znano je, da c. kr. vlada slabo sliši, kadar se jo prosi za kakšno podporo, vendar tako gluha kakor v zadevi te tako važne akcije, bila je še malo kedaj, kajti, čuj in strmi, od leta 1907 do danes ne samo da ni dala vkljub večkratnim pospešnicam dež. odbora in tudi resolucije dež. zbora nikake podpore, da ni potrdila še vprašalnega pravilnika, nego niti ni dala o tem predmetu sploh nikakšnega odgovora!

Znano je, da je deželni zbor v seji od 14210 na predlog poslanca dr. Stepančič-a sklenil, da se nalaga dež. odboru, naj nadaljuje z vso vnemo pogajanja s c. kr. vlado, da koj reši to vprašanje, ker je v govoru stoječa akcija vitalnega pomena za prebivalce na Krasu, da se je ustanovil poseben tozadevni zalog, da se je dovolil redni letni prispevek 3000 K in za leto 1910 izredni prispevek 2000 K, toda redni prispevek le pod pogojem, da prispeva v ta namen tudi c. kr. vlada z letnim prispevkom ne manjšim od deželne podpore.

Ob enem se je pozivljala c. kr. vlada, naj dovoli za označeno akcijo razun rednega prispevka še najmanj 3000 K letnih izredne podpore.

Dež. odbor je kakor smo poizvedeli z vso vnemo delal na to, da bi vlada dala navedene podpore, in bi potrdila gori navedeni pravilnik ali sploh da bi dala kak odgovor odnosno da bi naznanila zapreke njenega trdovratnega in nerazumljivega postopanja, toda vse zastoj — stari molk obstoji še na prejšnjem in kakor smo hitrim bi rekel — brevi manu — kratkim potom v Trstu poizvedeli, ležijo vsi dotični akti zaprašeni na namestništvu v Trstu in s prahom tako pokriti, da je dotični referent nalašč na nje pozabil. Na Dunaju pa ne vedo nič o celi zadevi, ki Kraševce vže več let opravičeno razburja. (Kaj je delal Lojze Štrekelj? Opom. st.)

Toda dan plačila ne bo izostal, ako se cela zadeva kmalu ne uredi! Mi vemo, da se je naš dež. poslanec in ob enem referent v tej zadevi, dr. Stepančič, jako trudil, da bi se akcija čim prej ugodno rešila. V deželnem zboru se mu je to tudi lepo posrečilo, dotični krediti so pripravljani, če so pa nekogi gospodje pri namestništvu tako reni-

tentni, da ne dajo spisov iz rok in jih ne predložijo na kompetentno mesto, kdo more kaj za to?

Dal Bog, da zmaga pa naš kandidat dr. Stepančič dne 13. junija; v tem slučaju prosimo ga vže sedaj, naj takoj osebno intervenira pri ministertvu na Dunaju in naj tam izposluje primeren in zaslužen poduk za gospode v Trstu, da bodo vedeli, da pri spisih zadevajočih zboljšanje kraških pašnikov, ne smejo praktici-rati principa lenuhov: „Nur liegen lassen, die Akten erledigen sich mit der Zeit von selbst.“ (Le pustiti ležati spise, s časoma se sami rešijo.)

Naši kandidati.

Naši kandidati za državnozbornske volitve, ki se bodo vršile dne 13. junija, so ti-le:

1. Za Tolmin, Cerklno, Kanal, Ko-barid in Bovec:

Dr. Anton Gregorčič,
deželni podglavar v Gorici.

2. Za goriško okolico:

Josip Fon,
c. kr. deželnosodni svetnik v Gorici.

3. Za Ajdovščino, Komen in Sežano:

Dr. Hinko Stepančič,
c. kr. deželnosodni svetnik v Gorici.

Gospodarske vesti.

Snaženje lesenih pinj. Da osnažimo lesene pinje, jih je potreba sprati s kolikor mogoče vročo vodo, kjer smo raztopili nekoliko sode, na kar jih je dobro splahniti s čisto vodo. Kjer je mogoče, se priporoča od časa do časa dobro izpariti pinjo. Izparilvanje mora trajati več časa. Tudi če vsak dan dobro osnažimo in sčisiimo leseno pinjo, se pojavi v njej prej ali slej kiselkast duh, ki postane s časom vedno bolj močan in preide tudi na maslo. Radi tega je potrebno večkrat temeljito osnažiti leseno pinjo. V ta namen se priporoča razen izparivanja tudi spiranje z apnim mlekom. Tudi je zelo dobro, da namažemo dobro notranjost pinje z apnom, na kar pustimo nekoliko časa z apnom namazano pinjo pri miru in potem še le speremo pinjo prav temeljito z vročo vodo.

Nove lesene pinje je prav temeljito osnažiti. V ta namen je napolniti pinjo večkrat z vročo vodo, kjer smo raztopili nekaj sode, in jo je pustiti nekoliko časa pri miru. Potem ko smo to spiranje z vročo večkrat ponovili, je podobno sprati pinjo večkrat zaporedoma z mrzlo vodo.

LISTEK.

Marx-ov nauk o delu in veljavi.

(Dalje.)

„Čas“ piše: „Ali se na trgu enako cenijo pšenica in pšenica, krompir in krompir, jabolka in jabolka, hrast in bukev, fino blago in surovo blago? Ali ni veljava odvisna od podnebja, zemlje, letine

Volilci! Agitirajte od moža do moža!

itd.? Ako proda kmet les iz samoraslega gozda, ali se mu določa cena le po delu? — To so ugovori, ki se v navadnem življenju neprenehoma ponavljajo. Pred vsem treba opomniti, da ne govorimo o cenah na trgu, ampak o zakonu, po katerem se meri veljavo ali idealu pravičnosti in ljubezni. Načelno odgovarjamo na vse te ugovore s tem, kar piše Marx o delu, ki tvori veljavo: „Delo, ki je podstat veljavi je enako človeško delo... Vse posamezne delovne moči so ena ter ista delovna moč, ako imajo značaj poprečne družabne delovne moči in ako za proizvedenje kakega predmeta le toliko časa potrebujejo, kolikor se poprečno in družabno nujno potrebuje. Družabno nujni delovni čas je čas, ki je potreben, da se kak predmet izdelava z družabno normalnimi proizvodnimi sredstvi in s tisto poprečnostjo v pridnosti in spretnosti, ki je v družbi v navadi.“ — Treba je torej tudi pri obdelovanju in uporabljanju zemljišča racionalnega postopanja. Ako bi toliko ne prejemale, kolikor delamo, bi v prihodnje tega več ne delali — pravi Aristotel. V življenju se pač dobe tu pa tam v tem pogledu izjeme — a te pričajo o nerednih razmerah, ki potrjujejo pravilo. — Kar se tiče dobre in slabe letine, je pač jasno, da ima na pr. vino v letih, ko je trta slabo obrodila visoko veljavo, ker je v mali množini vina nakopičenega veliko dela, dočim ga je v radovitnih letih nakopičenega le malo. Dalje pa vprašamo, kdo je dal pravico prodajati podnebje ¹⁾ samo na sebi? Ali ni to oduševstvo? Isto velja tudi glede zemljišča, ako popolnoma abstrahiramo od človeškega dela. Vprašamo, kdo je dal pravico prodajati v mestih (radi mestnega podnebja?) zemljišča po 100 K kvadratni meter?! Ali ni to oduševstvo prve vrste? S stališča pravnega ideala, ki je zavzemala školastika, je pot, po kateri si pridobivamo lastnino in bogastvo le človeško delo. Naravne moči, ki so božje delo, imajo sicer rabno vrednost ali koristnost, a nimajo veljave, ako popolnoma abstrahiramo od človeškega dela. Najlepši zgled je voda, ki ima največjo rabno vrednost in koristnost, a nima veljave, ako ni z njo združeno človeško delo. Razumemo pa dobro, da je ta nauk današnjemu svetu neumnost, a pomislimo, da je našemu času neumnost tudi idealni nauk o sv. čistosti, ponižnosti itd. Sicer pa bi morali gorenje ugovore po posameznih slučajih dobro presoditi in analizirati. Le vprašajte kmeta, koliko dela je treba za dobre produkte, koliko za slabše, koliko za hrast in bukev in kako rastejo „samorasli“ gozdovi. Izvedeli boste, koliko stane podnebje in rodovitna zemlja. O tem govori tudi zgodovina, ki nam na pr. spričuje, koliko je stalo Italijane milo ital. podnebje. Izkušnja tudi uči, da trpi navadno ljudstvo najbolj tam, kjer se prideluje boljše blago. Na Goriškem rodijo najboljšo vinsko kapljico cvetoča Brda, a nikjer se ljudstvo bolj ne muči ko v Brdih. Radi bi si ogledali „samorasli“ gozd, ki bi utegnil pobiti svetopisemski rek: „V potu svojega obraza boš jedel svoj kruh.“ Le vprašajte gozdne urade, koliko stanejo „samorasli“ gozdovi? Povedo vam lahko, da nesejo le toliko, kolikor morajo ljudje drva preplačevati in kolikor iztisne uprava iz delaycev in uradnikov s tem, da jim daje majhne plače. Poleg vsega tega bi morali še preiskati, po kakih poti so si mogotci prilastili velikanske gozdove? Spoznali bi, da je vse to, kakor pravi Marx, le varajoč videz stvari.

¹⁾ Ali bomo morda začeli prodajati tudi nebesa, milost božjo itd.?

Svetopisemski rek: „V potu svojega obraza boš jedel svoj kruh“ izraža dvoje: 1. Da ni dovoljeno jesti brez dela in 2. da tudi zemlja ne bo dajala sadov brez dela. Ni dovoljeno torej jesti brez dela bodisi od obresti bodisi kako drugače. Za kazen pa je Bog tudi dobro poskrbel, da ni mogoče živeti brez dela. Izjeme so redke, ki potrjujejo pravilo. Ako kdo je in živi brez vsakega dela — je in živi od žuljev svojega bližnjega bodisi, da mu to omogočujejo „samorasli“ gozdovi ali pa „samorasli“ cekini potom obrestovanja. Le naj poskuša živeti kmet tako, kakor pravi „Čas“: „Mislimo si osamelega kmeta, ki bi pustil, da samo raste, kar more, češ, čemu in komu bi se trudil.“ Radi bi videli, ali je mogoče tako živeti brez kake postranske penzije? Našim kmetom, so te besede popolnoma nerazumljive.

Sicer pa ne gre tu za naravne sadove na pr. krompir, jabolka, hruške itd., ampak za nekaj drugega. Bodi tudi, da bi zemlja rodila res kje izjemoma sedove brez našega dela, vendar ne bi bilo dovoljeno zahtevati dobičkov izključno le radi naravne produktivnosti. Drugo je naravni sad, ki ga rodi zemlja brez dela, drugo pa je dobiček brez dela ali nova veljavo brez dela. Narava rodi hruške, jabolka, krompir, a ne more roditi niti za las nove veljave. Drugo je pobirati naravne sadove iz zemlje, ne da bi bili kaj delali, kar je sicer nemogoče, ²⁾ drugo pa je, zahtevati, da se zemljišče, ki je da kdo v najem svobodno in brez vsake škode, po določenem času prav v takem stanu vrne, kakor se odda in poleg tega zahtevati še plačilo! Z uporabljanjem se namreč tudi zemljišče shujša, ako se nič ne dela. Za to shujšanje se pač sme zahtevati odškodnina. Ne smel bi se pa po idealu krščanske pravičnosti zahtevati dobiček ako se zemlja odda v prav takem stanu, v kakršnem se je sprejela in se ni nobena škoda trpela. Pri dajanju in vračanju mora biti enakost in nič več! To načelo pravičnosti pri pogodbah povdarjajo vsi školastiki. Drugo je na pr. povzitati mirno svoj kapital, drugo pa je zahtevati poleg celega kapitala še mastne obresti za plačilo. Ako je hiša s popravili vredna 10.000 K in bi 100 let mogla stati, bi skupna najemščina po idealu krščanske pravičnosti v sto letih ne sme prekoračiti vrednosti hiše 10.000 K. Ako dam v najem konja in bi se ta mogel na pr. rabiti le še 12 let, bi po strogi pravičnosti skupna najemščina v 12 letih ne smela presežati vrednosti, ki jo ima konj danes. Ako stane kak stroj 1000 K in se ta v 10 letih popolnoma izrabi, bi najemščina zanj ne smela presežati poprečne svote 100 K na leto. ³⁾ Kar zahteva kdo, ki nima pri tem nobene škode, več, je dobiček, o katerem tu govorimo. To je tisti „sad“, ki zemljišča prav nič ne poslabša, ki posojene stvari prav nič ne zrabljuje, ki zlatega kupčka prav nič ne zmanjša. Ako kdo tega „sadu“ ne razločuje od krompirja ali drevja, ta nas gotovo ne razume. Ta sad omogočuje življenje brez dela. Drugih takih sadov praviloma ni in ko bi tudi bili nimamo pravice niti s stališča človeškega razuma niti s krščanskega stališča prodajati narave same na sebi in nje moči oziroma božjega dela, ker je narava sama na sebi na vse ljudi.

Kdor trdi, da proizvaja narava brez dela veljavo, ta mora dosledno tudi trditi, da se za posodo denarja smejo po pravici zahtevati obresti, ker denar vsebuje po

²⁾ Saj si brez dela niti lastniške pravice pridobiti ne moremo!! (Glej Balmes I. c.)

³⁾ Glej več zgledov v cit. delu Hohoffa str. 66.

svoji moči vse stvari in kdor ima denar, njemu so vse reči na prodaj — pravi školastika. Vsakdo bi bil neumen, da bi za denar rajši ne kupil „samoraslega“ gozda ali njive, ki bi mu donasala visokih dobičkov brez dela, ali pa kakega stroja, ki bi ga drugim posojal, pri tem pa poleg plačila še zahteval, da mu morajo vsakršno-koli, poškodbo po vrhu poravnati. V zmislu idealnega školastičnega nauka bi to bilo oduševstvo. ⁴⁾

„Čas“ piše dalje: „Ali naj se morda reče, da bi veljavo moralo določevati le človeško delo? To je čisto drugo vprašanje, ki se iz Marxovega „Kapital-a“ ne da rešiti. Zakaj to vprašanje je etično, Marx pa je načelno zametal vso nitko.“ Tega ugovora ne bi bili pričakovali. Opozarjamo, da je Marx svoje trditve dokazal s stališča človeškega razuma. Da rodi veljavo le človeško delo — je zahteva našega razuma. Marx ne stoji na stališču sv. pisma ali kanoničnega prava in sploh ne na krščanskem stališču, ampak le na stališču človeškega razuma. Vpraša se pa, zakaj je za nas to vprašanje etično, zakaj prepoveduje sv. pismo obrestovanje? Zato, ker je proti razumu, proti postavi našega razuma! Sposobnost spoznavati, kaj je proti razumu in kaj ni proti razumu, je pač imel tudi Marx.

Isto velja tudi glede svetopisemskega izreka: „Kdor ne dela najtudi ne je!“ „Čas“ meni, da je ta izrek le etična zahteva, a ne zahteva pravičnosti. Kako naj to razumemo? Ali ni etično tudi, kar je pravično? — Res je sicer, da to, kar je etično, ni vselej zahteva pravičnosti ampak lahko tudi zahteva ljubezni ali kake druge sv. čednosti. Navedeni izrek iz sv. pisma pa je etičen radi tega, ker sloni na načelu pravičnosti. Sv. Pavel graja na dotičnem mestu tiste vrste ljudi, ki hočejo živeti od dela drugih, ki jedo kruh, ki so ga drugi zaslužili. — Zato pravi v naslednjih vrstah slovesno: „Tem in takim zapovemo, da naj delajo in jedo svoj kruh.“

⁴⁾ Po idealnem školastičnem nauku bi bilo oduševstvo tudi, ko bi kdo dal par volov v najem, pa bi zahteval zato lepo plačilo vsako leto, koncem določene dobe pa drug par volov enake starosti in vrednosti.

⁵⁾ Glej Bispinga na določenem mestu.

BOŽIDAR BOŽIČ,
pek in sladničar pri Sv. Luciji ob Soči
sprejema naročila vsakovrstnega peciva, kakor: Kolače za birmance, torte in druge fine sladčice za poroke in nove maše. Prodaja najrazličnejše in najfinejše likerje in vina na drobno in v originalnih steklenicah. Postrežba točna. Cene nizke.
Sladoled! **Sladoled!**

Zanesljivo stara domača in največja slov. tvrdka v GORICI samo
J. ŠULIGOJ
v Gosposki ulici števil. 25
v hiši g. Kuštrina.
Birmanska darila

dobite najcenejše in najfinejše po tovarniških cenah vsled velike zaloge, na primer: Niklasto uro za 4 K; srebrno uro za 7-50 K; zlate damske ure za 20 K; za gospode 40 K; zlate in srebrne verižice vseh vrst. — Poleg cenejšega blaga imam vedno v zalogi tudi najfinejše svetovno znano žvicarsko blago n. pr. „Schaffhausner zenith omega“ s posebno precizijskim kolesjem po njegovem astronomičnem regulatorju regulirane. Garantirano zanesljivo v vseh legah in temperaturah. Za takšne ure dajem večletno jamstvo.

Loterijske številke.

3. junija

Trst 49 85 33 35 4

Rojaki! Spominjajte se ob vsaki priliki „Šolskega Doma“

Za birmo

prave švicarske ure

zlatnino in srebrnino itd. naku-pite najboljše in najceneje pri tvrdki **Aleksander Ambrožič** GORICA, Korso J. Verdi 26.

Istotam se izvršujejo popravila v to stroko spadajoča točno in po najnižjih cenah.

M. Šuligoj, urar v Gorici
ulica Barriera 43 (tik drž. kolodvora.)

Zaloga švicarskih žepnih in stenskih ur, budilk itd. Poprave se izvršujejo točno in po nizki ceni z enoletnim jamstvom.

Zaloga najnovejših orkestrionov, šivalnih strojev raznih sistemov. Šivalni stroji pod jamstvom 10 let.

Daje se tudi na obroke.

Lepa prilika za tiste, ki potu-

jejo v Gorico z državno železnico.

Anton Potatzky

naslednik JOSIP TERPIN.

v Gorici, na sredl Račtela hiš. št. 7.

Trgovina na drobno in debelo.

Najceneje kupovališče niruberškega in drobnega blaga ter tkanin, preje in nitij.

Potrebščine

za pisarne, kadlce in popotnike.

Najboljše šivanke in šivalne stroje.

Potrebščine za krojače in čevljarje.

Svetinjice, rožni venci mašne knjizice.

Hišna obovala za vse letne čase.

Posebnost:

semena za zelenjavo, trave in detelje.

Najbolje oskrbljena zaloga za kramarje, krošnjarje, prodajalce po sejmih in trgih ter na deželi.

ZA BIRMANCE.

Manufakturna trgovina **TEOD. HRIBAR** v Gorici, Via Giosuè Carducci št. 6. (prej Gosposka ulica) ima v zalogi krasno blago za deklince in dečke.

Zahvala.

Podpisani čutim se dolžan javno zahvaliti se banki „Slaviji“ v Pragi, ker mi je celo zavarovalno svoto ti-sošeststo kron odškodnine brez odbitka izplačala, kljub temu, da sem zavarovalnino zamudil plačati trinajst dni čez določeni čas, in med tem časom pogorel. Radi tako kulantnega izplačila moje odškodnine to slovansko banko vsakemu najtopleje priporočam.

Slap - Sv. Lucija, dne 31. maja 1911.

Andrej Obrekar,
pogorelec.

JOSIP CULOT

v Raštelju šte. 2/25 v Gorici.

Velika zaloga vsakovrstnih Igrač, okraskov za božično drevesce in punlc za Igračo.

Razpele iz kovine, rožni venci in podobice, rokavice iz volne in sukna, čevlji in klope, zaloga drobnjave in kramarije na drobno in debelo, kipi in svetniki iz porcelana, seme za zelenjave in trave, moške in ženske nogavice, mošnjički in kovčegi, pipe, ustniki in cevi.

Čevljarska zadruga v Mirnu

naznanja sl. občinstvu, da je odprla prodajalno svojih izdelkov na trgu sv. Antona na vogalu v Rabatišču šte. 1 ter se priporoča za obilno naročbo. --- Ima v zalogi vsakovrstnega obuvala ter sprejema naročila po **zmernih cenah.**

Nova trgovina z železnino Pinter & Lenard

v Gorici v Raštelju št. 7

Velika zaloga železa, cementa, kuhinjske posode, raznovrstnega orodja, za poljedelce, mizarje, kovače i. t. d. sesalke, klosete, peči, štedilnike in vsi v to stroko spadajoči predmeti.

Cene zmerne, postrežba solidna, prijazna in domača. Cenj. občinstvu se toplo priporoča

Pinter & Lenard.

Goriška zveza

gospodarskih zadrug in društev v Gorici
registrovana zadruga z omejeno zavezo

posreduje pri nakupu kmetijskih potrebščin in pri prodaji kmetijskih pridelkov.

Zaloga je v hiši „CENTRALNE POSOJILNICE“ v Gorici, TEKALIŠČE JOS. VERDI ŠT. 32.

„CENTRALNA POSOJILNICA“

REGISTROVANA ZADRUGA Z OMEJENO ZAVEZO

v GORICI

obrestuje hranilne vloge po 4 $\frac{1}{2}$ %, Daje članom posojila na vknjižbo po 5 $\frac{1}{4}$ %, na menice po 6%, na mesečno odplačevanje, ki znaša mesečno 2 K za vsakih 100 K. Rentni davek plačuje posojilnica sama.

Zadružni urad je v lastni hiši **Corso Glus. Verdi št. 32, I. nad.** — Uradne ure vsak dan razun nedelj in praznikov od 8. ure zjutraj do 1. popoldne.

ODBOR.

ZA BIRMANCE!

Opozarjam, da imam v svoji zalogi — — najprimernejša darila za birmance, krasne žepne ure, verižice in raznovrstno zlatenino.

Cene nižje kakor v Gorici. Lasina popravilnica.

Blago garantirano. Jamstvo! Za obilen obisk se priporoča

IGNAC ŠULIGOJ,

urar pri Sv. Luciji ob 3081.

Restavracija

„TRI KRONE“

GORICA — Gosposka ulica

ima vedno sveža jedila, toči pilzensko in steinfeldsko pivo, izborna domača vina in teran. — Cene zmerne.

Ferdinand Baumgarten,
restavrater.

Pijte samo Tolstovršsko slatino!

ki se dobi dosedaj na Primorskem pri naslednjih preprodajalcih:

Fr. Špacapan, Ozeljan
Ad. Ivančič, Kanal
Jos. Urbančič, Bazovica
Fr. Majne, Gornje Vremah
J. Škerlj, Tomaj
Fr. Miklavič, Kobarid

Josip Vatovec, mislice Divača
Leopold Jonko, Bovec
P. Bertok, kon. dr., Dekani
Ivan Ukmar, Dutovlje
J. Stravs, Cerklno
M. Kacin, Police

K. Šiško, Černikal
Avg. Dolenc, Ajdovščina
E. Bevk, Lokavec
Iv. Fidel, Pesek
Fr. Silvester, Vipava
L. Kovačič nasl., Sv. Lucija

SLOVENCI! Svoji k svojim! Kupujte in zahtevajte povsod le TOLSTOVRŠKO SLATINO!

Naročila se sprejemajo: „Tolstovršska slatina“, p. Guštanj, Koroško. Sprejmejo se založniki.

Naročila se sprejemajo: „Tolstovršska slatina“, p. Guštanj, Koroško. Sprejmejo se založniki.

Podružnica

„Ljubljanske kreditne banke“

V GORICI

— se bavi z vsemi v bančno stroko spadajočimi posli. —
Vloge na knjižice obrestuje po 4 $\frac{1}{2}$ %, vloge v tekočem računu po dogovoru.

Delniška glavnica K 5.000.000.

Centrala v Ljubljani.

— Rezervni zaklad K 450.000. —

PODRUŽNICE: Celovec, Gorica, Sarajevo, Split, Trst.

Lekarna
Cristofolletti v Gorici

Prave in edine žel. kapljice
z znamko sv. Antona Padovanskega.

Zdravilna moč teh kapljic je neprekosljiva. Te kapljice uredijo redno prebavljanje, če se jih dvakrat na dan po jedno žličico popije. Okrepí želodec, storí, da izgine v kratkema času omotica in šivotna lénost (mrtvost). Te kapljice tudi storí, da človek raje jé.

Cena steklenica 60 vîn.

Gamaše raznovrstne, izdeluje se tudi po meri.

Galoše prave ruske, se popravlja.

Usnje p o d p l a t i ter čevljarске potreščine.

Vrvarsko raznovrstno blago.

I. Drufovka Gorica
Gospiska ulica 3. (Nasproti Montu.)
Ustanovljena tvrdka leta 1866.

Delavnica cerkvenih posod in cerkvenega orodja

Fr. Leban Gorica,
Magistratna ulica šte. 5.

Priporoča preč. duhovščini svojo delavnico cerkvenega orodja in cerkvenih posod, svečnikov itd., vsakovrstnih kovin v vsakem slogu po najnižjih cenah. Popravlja in prenavlja stare reči.

— Blago se razpošilja franko. —

Odlikovana pekarija
in sladčičarna

K. Draščik
v Gorici na Kornu
(v lastni hiši)

Izvršuje naročila vsakovrstnega peciva, torte, kolače za birmanoe in poroke, pince itd. Prodaja različna fina vina in likerje na drobno ali orig. buteljkah. Priporoča se sl. občinstvu. Cene jako nizke.

Naznanilo preselitve.

Znana stara domača tvrdka z železnino

Konjedic & Zajec

naznanja ujudno, da preseli svojo trgovino v prostore hiše

'Goriške ljudske posojilnice'

Gospiska ul. št. 7 (prej krojaška zadruga).

Na novo praktično urejena trgovina omogoči nas naše cenj. odjemalce vsestransko hitro, točno, ceno in pošteno postreči.

Zahvaljevaje se dosedanjej cenjenej naklonjenosti, proseč i nadaljne vljudnosti, priporočamo se za obilne naročbe v naših novih prostorih

z odličnim spoštovanjem

Konjedic & Zajec.

Prvi c. kr. privilegirani **M. Poveraj** Zaloga
zavod za civilne in vojaško **GORICA** modnega blaga, gotovih oblek
uniforme na Travniku in perila.

VSAKE VRSTE.

Peter Cotič,
čevljarски mojster, Gorica,
Raštelj 32.

Zaloga vsakovrstnih čevljev za odrasle in otroke. Naročila z dežele se po pošti razpošiljajo. Cene zmerne.

Edino zastopstvo najboljšega čistila za čevlje in usnje.

Prva slovenska trgovina z jedilnim blagom

Anton Kuštrin,
v GORICI
Gospiska ulica šte. 25

priporoča slavne občinstvu v mestu in na deželi svojo veliko trgovino raznega jedilnega in kolonijalnega blaga.

Vse blago prve vrste.

Cene zmerne in nizke. Postrežba točna in solidna. Na željo odjemalcev v mestu se blago dostavlja na dom.

Pošilja se po železnici in pošti.

Odlikovana mizarska delavnica s strojevim obratom

ANT. ČERNIGOJ
Gorica Tržaška ul. št. 18.

Zaloga pohištva iz lastne delavnice. Izdeluje cerkvena dela, spovednice, klopi, okvirje, klečalnice itd. Vsakovrstna dela za stavbe.

Prva in edina slovenska kleparska delavnica v Gorici, ul. sv. Ivana št. 11. se toplo priporoča za vsa stavbena in galanterijska dela za cerkve in stolpe, katere napravi po načrtu

Josip Patek,
naslednik Karola Čufer

priporoča se tudi vsem gg. odjemalcem, posebno pa kmetovalcem. V zalogi ima: mehe za žveplanje, zadnji sistem škropilnic za vitrijol, polivalnike za vrte in patentirane ventilatorje za dimnike i. t. d. oprave se izvršujejo točno in po najnižji ceni.

OBLEKE BENJAMIN dobivajo se v veliki izbiri
♦♦♦ od kron 20—30 ♦♦♦
pri **J. MEDVED - GORICA.**

se večkrat plačajo za popolnoma nič vredno možko in žensko blago. Da se pa nihče ne bode varal, naj si ogleda najino velikansko zalogo

POMLADANSKIH IN LETNIH NOVOSTI.

Kdor ne zamore si sam ogledati najino zalogo, naj si naroči vzorce, katere dobi poštine prosto na dom pri domači tvrdki

Ivančič & Kurinčič-Gorica,

Gospiska ulica št. 11, (nasproti Hotela treh kron.)

Blago za „Orlovske“ kroje, kakor vse potreščine, spadajoče k telovadnemu kroju, dobijo slavna „Orlovska“ društva pod ugodnimi pogoji.

Čudovite cene